

**Minuta reuniunii
Comitetului de Monitorizare al Programului Regional Sud-Est 2021-2027
21 martie 2023, Buzău**

A doua reuniune a Comitetului de Monitorizare al Programului Regional Sud-Est 2021-2027 (CM PR SE) a avut loc în data de 21 martie 2023.

La reuniune au participat membri, observatori și invitați ai CM, conform listei de prezență atașate.

În deschiderea reuniunii au luat cuvântul: dna Luminița Mihailov, director general al ADR SE, dl Krzysztof Kasprzyk, Șef adjunct al Unității pentru România și Croația, Direcția Generală Politică Regională & Urbană, Comisia Europeană și dl Ovidiu Cîmpean, secretar de stat în cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE).

În cuvântul de deschidere, dna director general Mihailov a mulțumit tuturor participanților care au răspuns invitației, participanților prezenți din partea Comisiei Europene, dlui Krzysztof Kasprzyk, șef adjunct al Unității pentru România și Croația, Direcția Generală Politică Regională & Urbană (DG REGIO), Comisia Europeană, dnei Mariana Iusco – manager Program din cadrul DG REGIO, dlui Ovidiu Cîmpean, secretar de stat în cadrul MIPE.

Conform agendei de lucru, scopul reuniunii este de a clarifica condițiile de finanțare pentru mai multe axe ale Programului Regional Sud Est 2021 – 2027.

În cuvântul de deschidere, dl Kasprzyk a mulțumit pentru invitație și a precizat că este încântat să participe, ca reprezentant al Comisiei Europene, la cea de a 2-a reuniune a CM PR SE. Comisia Europeană apreciază munca depusă de Autoritatea de Management (AM), considerând ca unele dintre criteriile de selecție care urmează a fi analizate în cadrul reuniunii sunt aproape de aprobare. În continuare, dl Kasprzyk a precizat faptul că, la fel ca și în cadrul primei reuniuni, reprezentanții Comisiei Europene sunt dispuși să contribuie la discuții dar, mai întâi, doresc să audă comentariile din partea membrilor CM, în calitate de viitori beneficiari ai Programului, doresc ca aceștia să fie activi, să analizeze dacă propunerile sunt suficient de clare, să fie curajoși, proactivi și să facă propuneri de simplificare, dacă este nevoie. De asemenea, dl Kasprzyk a precizat că speră, ca urmare a întâlnirii de astăzi, să fie aprobate criteriile de selecție pentru acțiunile din cadrul programului deja discutate, iar pentru celelalte obiective să fie purtate discuții productive care să ajute AM să dezvolte criteriile de selecție.

În continuare, a luat cuvântul dl secretar de Stat Ovidiu Cîmpean care a mulțumit, de asemenea, pentru invitația de a participa la reuniunea CM. Domnia-sa a mulțumit reprezentanților Comisiei Europene pentru faptul că sunt aproape de Agențiile de Dezvoltare Regională (ADR -uri) pentru a discuta împreună criteriile pentru următoarele ghiduri și oportunități de finanțare prin PR SE. Dansul a precizat ca este necesar a avea ghiduri cât mai simple, cât mai scurte, astfel încât să scadă povara administrativă a beneficiarilor, ținând cont mai ales de faptul că se suprapun perioadele de programare, de finanțare, din fonduri europene: până în decembrie 2023 trebuie finalizate toate proiectele finanțate din fonduri europene pe perioada de programare 2014-2020, este în derulare PNRR-ul -care presupune un efort substanțial din partea autorităților publice locale, dar și al mediului privat, precum și Programul „Anghel Saligny”, iar în regiunea Sud-Est, pentru județul

Galați, este în derulare și Programul de Tranziție Justă. Având în vedere aceste aspecte, dl Cîmpean a apreciat că este necesară o multiplicare cu trei a efortului administrativ și a eficienței comparativ cu perioada de programare 2014-2020, astfel încât să fie atins obiectivul de absorbție de 100% pe toate programele ante-menționate și, de asemenea, a precizat că este nevoie de un parteneriat solid între ADR -uri și MIPE, dar mai ales între ADR -uri și beneficiari, astfel încât să fie asigurat impactul dorit al acestor fonduri europene în Regiunea Sud-Est.

Dna director general Mihailov a mulțumit dlui Kasprzyk și dlui secretar de stat Cîmpean pentru cuvântul introductiv adresat și a făcut o prezentare pe scurt a reprezentanților prezenți la aceasta reuniune din partea fiecărei instituții/entități:

- din partea autorităților locale de la nivelul consiliilor județene participă dl Costel Fotea, președintele Consiliului Județean Galați și dl Petre Emanoil Neagu, președintele Consiliului Județean Buzău. De asemenea, din partea celorlalte consilii județene, reprezentarea este la nivel de vicepreședinte, respectiv dl Ionel Epureanu, vicepreședinte al Consiliului Județean Brăila. Reprezentanții Consiliului Județean Constanța nu au putut participa în format fizic, ei fiind conectați online și putând interveni în timpul lucrărilor comitetului.
- din partea autorităților locale de la nivelul primăriilor municipiilor-reședință de județ, participă dl Ionuț Pușeanu, primarul municipiului Galați, dl Aurel Simionescu, fostul primar al municipiului Brăila, care reprezintă Asociația Municipiilor din România, dna Ani Merla, director în cadrul Primăriei municipiului Constanța, dl Adrian Imireanu, director în cadrul Primăriei municipiului Focșani, dna Luminita Colteanu, șef serviciu în cadrul Primăriei municipiului Buzău.

Dna director general Mihailov a salutat, de asemenea, prezența la reuniunea CM a reprezentanților din partea celor 2 universități de stat din Regiune, Universitatea Galați și Universitatea Constanța, care sunt beneficiari ai unor axe importante din program.

A precizat că zona de beneficiari publici este foarte bine reprezentată la reuniunea CM, mulțumește acestora că au răspuns invitației și, de asemenea, a precizat că este foarte importantă contribuția lor în finalizarea criteriilor de selecție pentru proiecte.

În continuare, a mulțumit pentru participare și celorlalți invitați prezenți, dnei director Lucica Crăciun din partea Autorității de Certificare și Plată, dnei director Mihaela Saragea din partea AM pentru Programul de Asistență Tehnică și tuturor reprezentanților din partea altor autorităților de management care participă fie fizic, fie online.

Dna director general Mihailov a precizat că este foarte importantă prezența activă a tuturor membrilor și a punctat faptul că anul acesta trebuie accelerat ritmul implementării proiectelor în contextul în care trebuie finalizate proiectele din exercițiul 2014-2020 și trebuie demarate cu mare rapiditate programele și fondurile disponibile pentru următorul exercițiu 2021-2027. În acest context invită membrii CM să se implice, să fie pro-activi, astfel încât implementarea PR SE să fie un succes.

Tot în deschiderea reuniunii, dna director general Mihailov a dat cuvântul dlui Costel Fotea, președintele Consiliului Județean Galați și dlui Ionuț Pușeanu, primarul municipiului Galați.

Dl președinte Fotea a precizat că această reuniune a fost mult așteptată de majoritatea reprezentanților autorităților locale, pentru că sunt multe întrebări, sunt multe lucruri și multe probleme la care nu există încă răspuns. Speranța este ca urmare a acestei reuniuni să fie găsite

foarte multe răspunsuri, mai ales în contextul în care, așa cum s-a precizat anterior, trebuie demarat programul cât mai curând pentru că există întârzieri în acest sens. Dl președinte Fotea a exemplificat o situație la care nu are încă un răspuns, și anume creșterea prețurilor din anul 2023 comparativ cu prețurile înregistrate la finalul anului 2021-începutul anului 2022. Astfel, în cazul unui studiu de fezabilitate realizat la finalul anului 2021 și finalizat la începutul anului 2022, diferența de preț este mare față de prețurile actuale, astfel încât nu se va reuși adaptarea la prețurile din anul acesta.

În final, dl președinte Fotea a felicitat și a mulțumit tuturor invitaților care au participat la reuniune și, în mod special, a mulțumit reprezentanților Comisiei Europene și dlui Cîmpean, secretar de stat în cadrul MIPE, pentru participare.

Dl Pucheanu, primarul municipiului Galati a precizat că speră ca în urma reuniunii să afle cât mai multe informații utile și ca programul să fie demarat cât mai curând posibil.

Dna director general Mihailov a mulțumit dlui președinte Fotea și dlui primar Pucheanu, pentru cuvintele adresate și a prezentat ordinea de zi a reuniunii:

1. Aprobarea Minutei reuniunii CM din 22 Noiembrie 2022;
2. Prezentarea modificării Regulamentului de Organizare și Funcționare a CM PR SE – spre aprobare;
3. Prezentarea criteriilor de selecție a proiectelor, modificate ca urmare a comentariilor transmise de membrii CM și COM, pentru următoarele acțiuni – spre informare; aceste criterii vor fi supuse aprobării membrilor CM, prin procedură scrisă, după finalizarea consultării publice:
 - *Acțiunea 2.1 Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a clădirilor rezidențiale în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv consolidarea acestora în funcție de riscurile identificate (inclusiv seismice);*
 - *Acțiunea 2.3 Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene;*
 - *Acțiunea 3.1 Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și zona lor funcțională prin investiții pentru dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă;*
 - *Acțiunea 4.1 Investiții destinate reabilitării și modernizării infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T.*
4. Inițiativa *New European Bauhause* -NEB – prezentare dl KHALID Haroun, REGIO, E2;
5. Metodologia de evaluare, selecție și contractare în cadrul PR SE - spre aprobare;
6. Prezentarea Metodologiei privind abordarea *Do No Significant Harm*, DNSH (principiul “a nu aduce prejudicii semnificative”) și imunizarea la schimbările climatice în cadrul PR SE - spre informare;
7. Prezentarea Strategiei de Asistență tehnică în cadrul PR SE - spre informare;
8. Prezentarea criteriilor de selecție a proiectelor, pentru acțiunile – spre informare:
 - *Acțiunea 2.2 Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic;*
 - *Acțiunea 2.4 Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate;*

- Acțiunea 5.1 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului preșcolar (grădinițe);
- Acțiunea 5.4 Dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul universitar.
- Acțiunea 6.1 Dezvoltare integrată în zonele urbane prin regenerare urbană, și dezvoltarea turismului;
- Acțiunea 6.2 – Valorificarea potențialului turistic și conservarea patrimoniului în zone non-urbane,
- Prioritatea 7 - Asistența tehnică.

9. Diverse. Închiderea lucrărilor.

După citirea propunerii Ordinii de zi a ședinței, aceasta a fost supusă aprobării membrilor CM.

Ordinea de zi a fost aprobată cu unanimitate de voturi.

Primul punct de pe ordinea de zi – „**Aprobarea minutei reuniunii CM din luna noiembrie 2022**”, a fost supus la vor de către dna director general Mihailov.

Minuta reuniunii CM PR SE din luna noiembrie 2022 a fost aprobată cu unanimitate de voturi.

În continuare, dna director general Mihailov a prezentat, spre informare, criteriile de eligibilitate și cele selecție a proiectelor, modificate ca urmare a comentariilor transmise de membrii CM și din partea Comisiei Europene.

Cele mai importante modificări se referă la:

Pentru Acțiunea 2.1 Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a clădirilor rezidențiale în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv consolidarea acestora în funcție de riscurile identificate (inclusiv seismice), Operațiunea B Sprijinirea eficienței energetice în clădiri publice, inclusiv a celor cu statut de monument istoric:

- Includerea la finanțare în PR SE și a clădirilor cu statut de monument istoric, a precizat că acest aspect reprezintă o chestiune pozitivă și o modificare bună față de programul precedent. Clădirile cu statut de monument istoric vor fi incluse la finanțare numai cu aprobarea autorităților de reglementare în domeniul patrimoniului și culturii.
- La **Criteriul 1 Contribuția proiectului la realizarea RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră** au fost adăugate următoarele sub-criterii:
 - Un subcriteriu legat de eficiența costurilor (*Sub-criteriul 1.9 Costul investiției raportat la reducerea consumului de energie primară* - lei investiți pe 1 kWh/an de reducere a consumului de energie primară); utilizarea unui punctaj diferențiat în funcție de performanța energetică obținută la 1 euro cheltuit. În acest sens, s-a făcut o analiză istorică, raportată la proiectele din 2014-2020. S-au purtat discuții și cu experți ai Băncii Mondiale, care au contribuit la realizarea Strategiei de renovare energetică pe termen lung a țării și s-au făcut proiecții, de asemenea, pe partea de costuri. S-a ajuns, astfel, la un cost mediu de energie primară economisită în urma intervenției. Abordarea nu este cea de limitare a cheltuielilor eligibile raportat la această sumă, propunerea este de acordare a unui punctaj diferențiat în funcție de situarea peste sau sub acest cost istoric mediu. Au fost propuse 3 intervale, dar care se pot discuta dacă există și alte sugestii.
 - Un sub-criteriu legat de racordarea/branșarea la sistemul centralizat de termoficare; vor fi încurajate acele proiecte care vor avea în vedere racordarea la sistemul centralizat de

termoficare. A precizat că, deși în Regiunea de Sud-Est nu sunt multe orașe care au asemenea proiecte, în urma discuției cu Comisia Europeană s-a menționat că aceasta este o chestiune de viitor și este foarte posibil ca pe viitor să existe centrale de cartier. Prin urmare, ideea de sistem de termoficare centralizat rămâne un criteriu important de prioritizare.

- *Sub-criteriul 1.10 Complementaritatea cu alte investiții propuse/realizate prin PRSE 2021-2027/alte surse, programe de finanțare* a fost completat cu necesitatea integrării cooperării la nivel de proiect. În ceea ce privește complementaritatea cu alte proiecte, aceasta ține de abordarea integrată. Se consideră că abordarea integrată și concentrarea unor proiecte într-o anumită zonă, într-un anumit cartier, poate fi un criteriu care să aducă un punctaj suplimentar pe grila de evaluare.
- În ceea ce privește eligibilitatea solicitanților, aceasta a fost lărgită în urma propunerilor primite; au fost incluse asociațiile de dezvoltare intercomunitară, consorțiile administrative, parteneriatele, toate categoriile de entitățile de învățământ de stat și administrația publică centrală.
- A continuat cu prezentarea criteriului referitor la valoarea minimă și maximă a proiectelor. A precizat că au fost analizate propunerile primite din partea membrilor CM cu privire la creșterea valorii maxime eligibile de la 5 milioane de euro, în prima variantă discutată în noiembrie 2022, la 10 milioane de euro, pentru a nu limita posibilitatea proiectelor mari să fie depuse pe PR SE. Este vorba în principal de proiecte pentru spitale și de proiecte pentru clădiri administrative.
În ghidul solicitantului, a fost propus un buget predefinit la nivelul fiecărui județ, mai ales că, la clădirile rezidențiale, a scăzut contribuția necesară proiectului de la 40% la 5%, ceea ce înseamnă că se așteaptă ca mai multe entități să depună proiecte.
- În ceea ce privește eligibilitatea cheltuielilor, a precizat că sunt eligibile și cheltuieli auxiliare. Urmare a discuțiilor cu reprezentanții Comisiei Europene, cheltuielile auxiliare vor fi în procent maxim de 15%. Acestea pot fi: zona de consolidare, fațade, reglementari ISU, radon, în general acele operațiuni care au ca finalitate o clădire „sănătoasă” din toate punctele de vedere.
- Un criteriu care a fost menținut este cel referitor la maturitatea proiectului. Zona de proiectare tehnică are cel mai mic punctaj pe zona de maturitate, al 2-lea interval de punctaj se referă la obținerea autorizației de construire și al 3-lea interval de punctaj, existența unui contract de lucrări, fie un contract cu clauza suspensivă, fie un contract de lucrări deja în derulare. Aceasta este o diferență foarte importantă față de ce s-a întâmplat în exercițiul financiar 2014-2020.

În ceea ce privește proiectele din *Zona ITI Delta Dunării*, a precizat că există alocare distinctă pentru toate aceste axe de finanțare. Datorită complexității operațiunilor din instrumentul integrat teritorial Delta Dunării, este în discuție aplicarea unor criterii suplimentare față de cele din PR SE, în așa fel încât să fie asigurată abordarea teritorială integrată. După finalizarea acestor discuții, metodologia de selecție va fi prezentată în comitet și publicată pentru consultare publică.

În continuare, dna director general Mihailov a prezentat criteriile pentru *Actiunea 2.1 Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument*

istoric) și a clădirilor rezidențiale în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv consolidarea acestora în funcție de riscurile identificate (inclusiv seismice), Operațiunea A Sprijinirea eficienței energetice în clădiri rezidențiale.

Se păstrează aceeași abordare ca și în cazul clădirilor publice - o mare flexibilitate în ceea ce înseamnă cheltuielile auxiliare, o creștere raportat la valoarea minimă și maximă: valoarea minimă 150.000 euro, valoarea maximă 5 milioane de euro. Au existat propuneri în sensul creșterii valorii maxime eligibile la 10 milioane de euro pentru un proiect, dar se consideră că proiectele cu o valoare mai mare de 5 milioane de euro sunt greu de gestionat în sensul identificării de contractori și gestionării unui număr mare de blocuri incluse într-un proiect. Ca urmare, propunerea este ca proiectele din zona rezidențială să se încadreze în intervalul 150.000 euro - 5 milioane de euro.

De asemenea, la fel ca în cazul *Operațiunii B - Sprijinirea eficienței energetice în clădiri publice, inclusiv a celor cu statut de monument istoric*, există câteva sub-criterii noi, cel mai important fiind cel legat de costuri. Este vorba despre eficiența costurilor proiectului care s-a bazat pe analiza costurilor istorice din exercițiul 2014-2020. La fel ca în cazul clădirilor publice, nu se vor limita cheltuielile eligibile la acest plafon, deci practic proiectul care are valori peste acest cost mediu va avea un punctaj mai mic, cel care are valori sub acest cost mediu va primi un punctaj mai mare. Rămâne să se stabilească dacă este cazul să fie modificate aceste costuri istorice, având în vedere faptul că, din cauza majorării prețurilor din ultima perioadă, este posibil ca aceste costuri istorice să fie deja depășite: în analiză s-a folosit o indexare prin cadrul de performanță de 146 % față de costul istoric, dar este posibil ca și aceste valori să fie insuficiente.

Referitor la criteriul privind complementaritatea proiectului, s-a discutat cu experții de la Banca Mondială și s-a propus introducerea unei distanțe de 300 m față de obiectiv, pentru respectarea cerințelor privind integritatea teritorială a investițiilor.

Dna director general Mihailov a precizat, ca procedură de lucru, că aceste ghiduri sunt publicate, în consultare publică pe site-ul ADR SE și că există o perioadă de 15 zile lucrătoare pentru a primi comentarii. Adresează rugămintea tuturor celor prezenți de a transmite comentarii cu privire la aceste criterii, în sensul validării sau îmbunătățirii lor.

În continuare, dna director general Mihailov a dat cuvântul dnei primar Mariana Gâju, primarul comunei Cumpăna, Județul Constanța și prim-vicepreședinte al Asociației Comunelor din România.

Dna primar Gâju a propus extinderea PR SE privind eficientizarea energetică a clădirilor rezidențiale și la nivelul comunelor. Propunerea vine ca urmare a faptului că există unități administrativ-teritoriale care au aplicat pe programul național PNRR, însă programul nu a acoperit proiectele care au fost depuse până la această oră, aici incluzând și cea de a 2-a etapă lansată, precum și unități-administrativ teritoriale care au cheltuit foarte mulți bani pentru întocmirea documentațiilor în vederea accesării acestor fonduri. Cu această solicitare, se urmărește dezvoltarea egală între mediul urban și rural.

Dna primar Gâju consideră că această solicitare este pertinentă, că nu există suprapunere cu celelalte proiecte fie ale PNRR-ului, fie ale Ministerului Mediului, respectiv Administrația Fondului de Mediu.

Dna director general Mihailov a mulțumit dnei primar Gâju pentru propunere și a precizat că propunerea va fi analizată împreună cu reprezentanții Comisiei Europene, pentru că în ceea ce

privește clădirile publice, zona rurală este eligibilă. În zona de clădiri rezidențiale, până în prezent abordarea Programului a fost pe zona urbană, dar se va face o analiză a acestui aspect, fiind necesară o modificare a PR SE în acest sens. Este necesar însă ca locatarii să fie organizați în asociații, pentru că, faptul că în zona rurală nu existau asociații de proprietari, ceea ce a împiedicat accesarea acestor fonduri.

În continuare, dna director general Mihailov a punctat și un alt aspect referitor la flexibilitate. A precizat că, pe lângă definirea cheltuielilor auxiliare - care sunt într-o limită de maxim 15% față de cheltuielile eligibile, s-a convenit cu reprezentanții Comisiei Europene să existe o flexibilitate și în ceea ce înseamnă acceptarea altor intervenții, în categoria de cheltuieli neeligibile. De exemplu, extinderi ale clădirii, pentru a se asigura servicii de genul „lapte și corn”, pentru cabinete medicale sau pentru grupuri sanitare, intervenții care nu fac obiectul operațiunii de eficiență energetică și nu sunt cheltuieli auxiliare. Aceste intervenții sunt acceptate ca activități, dar ele nu pot fi plătite din PR SE, fiind costuri neeligibile. În Programul precedent aceste activități au fost interzise, nu se putea interveni pe o clădire care era eficientizată energetic. În urma propunerilor și a discuțiilor cu reprezentanții Comisiei Europene în acest Program există o mai mare flexibilitate în acest sens.

DI Kasprzyk a făcut 3 comentarii generale la ceea ce s-a discutat anterior în ceea ce privește eligibilitatea.

Primul comentariu se referă la posibilitatea de a accepta și alte intervenții cu costuri neeligibile. Se dorește a se permite efectuarea de intervenții globale, astfel încât să nu fie necesar ca intervenția la o clădire să fie divizată în mai multe contracte sau mai multe acorduri. Aceasta înseamnă că se poate finanța doar eficiența energetică din fonduri, plus 15% măsurile auxiliare, care sunt de asemenea necesare, dar se pot folosi alte fonduri pentru a finanța orice alte îmbunătățiri sau extinderi necesare.

Al 2-lea comentariu privește proiectele din *Zona ITI Delta Dunării*. Nu se dorește ca acești beneficiari să fie nevoiți să pregătească seturi speciale de documente, dar se dorește ca investițiile din zona ITI să aibă o abordare integrată și, în acest sens, este necesară corelarea intervențiilor din diferite surse de finanțare. Astfel, apelurile de proiecte se vor lansa după analiza acestei abordări integrate a intervențiilor pentru arealul ITI Delta Dunării.

Al 3-lea comentariu vizează modul prin care se pot simplifica criteriile propuse. Comisia Europeană consideră că sustenabilitatea investiției reprezintă o parte importantă pentru aprobarea proiectului, dar acest lucru nu înseamnă neapărat ca proiectul în sine trebuie să aibă fluxul de numerar pozitiv. Proiectul poate avea un impact financiar diferit pe parcursul mai multor ani și este un aspect pozitiv ca beneficiarul să poată avea mijloacele pentru a acoperi deficitul în câțiva ani. Acest criteriu special, fluxul de numerar pozitiv, care a existat și în trecut, nu oferă prea multe informații. AM a inclus deja mai multe criterii privind sustenabilitatea și se consideră că verificarea sustenabilității beneficiarului reprezintă cheia pentru măsurile supuse atenției.

DI Marco Migliara, manager Program din cadrul DG REGIO, a avut o intervenție on-line și a transmis comentarii referitoare la *Acțiunea 2.1 Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a clădirilor rezidențiale în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv consolidarea acestora în funcție de riscurile identificate (inclusiv seismice)*:

În primul rând, dl Migliara a menționat că a fost eliminat criteriul de eligibilitate conform căruia clădirile să fie mai vechi de anul 2000, dumnealui considera că este necesar să se analizeze acest aspect. A doua observație se referă la analiza posibilității de a finanța în cadrul acestui apel de proiecte clădirile catalogate ca fiind expuse riscului seismic. Dl Migliara a specificat faptul că, în conformitate cu Strategia de renovare pe termen lung, odată ce o clădire este supusă unei consolidări importante, se va profita de această situație pentru a face și lucrări de eficiență energetică. Este clar faptul că fondurile disponibile nu pot acoperi integral lucrările de consolidare seismică, dar se dorește ca, așa cum s-a precizat anterior, să se ofere posibilitatea acelor clădiri care sunt supuse lucrărilor de consolidare să beneficieze de fonduri pentru lucrări de eficiență energetică. Clădirile clasificate cu risc seismic ridicat dar pentru care nu sunt prevăzute lucrări de consolidare nu trebuie să fie eligibile pentru lucrări de eficiență energetică.

Următorul comentariu al dlui Migliara se referă la criteriul de eficiență a costurilor care a fost dezvoltat de AM în cooperare cu Banca Mondială. Astfel, dl Migliara a sugerat extinderea intervalului valoric. Odată stabilit costul istoric actualizat, indexat la anul 2022/2023, se recomandă extinderea intervalului pentru acordarea punctajului. Acesta nu reprezintă un criteriu de eligibilitate, ci este un criteriu care conferă puncte suplimentare, în funcție de nivelul de eficiență a costurilor atins: proiectele nefiind excluse din procesul de selecție dacă nu îndeplinesc acest criteriu.

Dl Migliara a făcut trecerea la clădirile rezidențiale. O parte dintre comentariile prezentate anterior pentru clădirile publice se referă și la apelul de proiecte pentru clădirile rezidențiale, în special cel referitor la vechimea clădirii și cel referitor la criteriul de eficiență a costurilor. Dl Migliara a dorit să insiste asupra acestui aspect, deoarece în cazul clădirilor rezidențiale nu a fost folosit același criteriu privind eficiența costurilor, precum în cazul clădirilor publice. Prin urmare, recomandă ca același model folosit pentru clădirile publice pentru evaluarea costurilor să fie folosit și pentru clădirile rezidențiale, deoarece acest lucru ar permite legarea direct a costului cu rezultatele așteptate, din punct de vedere al diminuării consumului de energie. Și în acest caz trebuie utilizat un interval amplu de valori, acest lucru oferind mai multă flexibilitate în evaluare.

Dna director general Mihailov a mulțumit dlui Migliara pentru observațiile legate de vechimea clădirii și a precizat că se va avea în vedere includerea în criteriile de selecție a unui criteriu nou în acest sens. După anul 2000, în mod normal, clădirile ar fi trebuit să fie performante energetic și, dacă ar fi fost așa, ar fi putut fi excluse din intervenție, dar din analiza de pe teren s-a constatat că există clădiri care, deși sunt construite după anul 2000, sunt în continuare consumatoare mari de energie. Dna director general Mihailov a menționat că trebuie stabilit împreună cu beneficiarii care va fi pragul din punctul de vedere al vechimii clădirilor. În acest sens, va trebui analizată și practica europeană în domeniu, în așa fel încât să se găsească un criteriu corect de punctare a vechimii. În tot cazul, un criteriu foarte important este performanța energetică pe care o atinge clădirea în urma renovării, în sensul în care cu cât devine mai performantă clădirea, cu atât va primi proiectul mai multe puncte, indiferent de la ce nivel se pleacă.

În ceea ce privește acceptarea și a unor clădiri care sunt în risc seismic, dna director general Mihailov a făcut precizarea că va rămâne de analizat acest aspect, pentru că, așa cum s-a menționat, nu se poate vorbi despre eficiență energetică în cazul unei clădiri care are risc iminent de prăbușire. Prin urmare, va trebui să existe asigurarea că partea de consolidare este rezolvată fie prin surse colaterale, fie printr-un alt proiect, în așa fel încât să se poată accepta lucrări de eficiență

energetică asupra unor clădiri cu risc seismic. Din fericire, în cadrul PR SE, există posibilitatea de finanțare a componentei de consolidare, astfel că pentru acele clădiri care sunt cu risc seismic 1 și 2 se poate solicita finanțare pentru consolidare în cadrul apelurilor ce vor fi deschise aferente Acțiunii 2.2 „Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic”, cu obligativitatea includerii componentei de eficiență energetică.

Dl primar Pucleanu a intervenit și a precizat referitor la această componentă de eficiență energetică că este foarte necesară și în ultima perioadă au fost alocate fonduri în această direcție. Până în prezent, a existat un apel prin PNRR, dar fondurile au fost extrem de mici și a existat o competiție foarte mare în toată țara. Atunci când vine vorba de eligibilitate și de neeligibilitate în cadrul unui proiect, nu trebuie plecat de la premisa că autoritățile locale se descurcă cu partea de cheltuieli neeligibile, trebuie văzute proiectele în integralitatea lor, nu doar partea de cheltuieli eligibile.

Dna director general Mihailov a mulțumit dlui primar Pucleanu pentru observații și a precizat că tocmai aceasta a fost intenția: au fost eliminate din programul actual acele restricții din programul precedent, care puneau foarte multe limite la cheltuielile eligibile, dar zona de eligibilitate trebuie menținută în direcția de eficiență energetică. După cum și în cadrul axei de consolidare, zona de eligibilitate trebuie menținută în direcția de consolidare. Astfel, există flexibilitate: atât în cazul clădirilor care se eficientizează energetic, cât și în cazul clădirilor care se consolidează sunt acceptate și alte operațiuni, numai că nu se vor putea finanța în totalitate aceste intervenții. Fondul European de Dezvoltare Regională are alocată o anumită sumă pentru consolidare și se urmărește indicatorul de metri pătrați de clădiri consolidate, nu eficientizate din punct de vedere energetic. Însă acum se poate discuta și despre eficientizare, pentru că, în urma discuțiilor cu Comisia Europeană, va fi obligatorie și eficientizarea pentru clădirile care vor fi consolidate. În zona de eficiență energetică se urmărește economia de energie primară, fiind vorba de indicatori de megawatti/oră economisiți. Și în acest caz s-a discutat despre anumite restricții din cauza Regulamentului și nu pot fi finanțate, de exemplu, centralele termice. Există niște limite ale regulamentului FEDR, peste care nu se poate trece.

Dl primar Pucleanu a afirmat că, din toată regiunea de Sud-Est, cel puțin la nivelul instituțiilor publice, în mod special la școli, grădinițe și licee, municipiul Galați este de departe lider la nivelul numărului de clădiri intrate în acest program atât prin POR, cât mai ales prin PNRR. De asemenea, a menționat că este absurd ca atunci când se vorbește despre energie și despre eficientizare energetică, adică exact cea care generează energia într-o clădire, acestea să nu intre în zona de eligibilitate. În România se dorește sistem centralizat, dar nu au fost alocate niciodată fonduri pentru așa ceva. În cadrul POIM, au beneficiat de finanțare 6 orașe care aveau CET-urile active și au fost finanțate doar capacități de producție. Domnul primar a dorit să precizeze că pierderile nu sunt înregistrate pe capacitățile de producție, ci pe distribuție - atât primară, cât și secundară, și a insistat că trebuie văzute lucrurile în integralitatea lor.

Referitor la ultima intervenție a dlui primar Pucleanu, dna Ani Merla, director executiv al Direcției de Dezvoltare și Fonduri Europene din cadrul UAT Municipiului Constanța a intervenit și a precizat că municipiul Constanța are accesate proiecte în valoare de peste 150.000.000 euro pentru sistemul centralizat care se află în diferite faze de implementare, atât prin POIM, cât și prin Fondul de Modernizare și prin PNRR.

De asemenea, dna director Merla a precizat că suma rezultată din costul istoric menționat,

respectiv de 700 RON/metru pătrat, este insuficientă, referința din PNRR fiind de 200 euro/metru pătrat care, de asemenea, este insuficientă raportat la costurile actuale.

Se consideră că nu este clară mențiunea din criteriile de selecție referitoare la numărul de etaje al clădirii rezidențiale, și anume dacă se vor puncta suplimentar clădiri cu mai mult de 9 etaje. A precizat că sunt doar câteva clădiri cu peste 9 etaje în orașul pe care îl reprezintă și consideră discriminatoriu să se facă o astfel de selecție. Mai mult decât atât, consideră că ar fi oportună luarea în calcul a suprafeței efectiv reabilitată și, astfel, un bloc cu 11 scări cu 4 nivele are mai multe gospodării și mai mulți beneficiari finali decât un bloc de 9 etaje.

O ultimă observație a fost referitor la complementaritatea proiectelor pe o rază de 300 metri. Dacă este vorba de municipiile reședință de județ, consideră că este foarte mică această distanță și propune extinderea la 500 metri.

Dna director general Mihailov a mulțumit dnei director Merla pentru observații și a precizat: Referitor la costul istoric, așa cum a sugerat și dl Migliara, va trebui refăcut calculul, pentru că va trebui utilizată aceeași metodologie ce reglementează costul pentru un kilowatt oră economisit ca în cazul clădirilor publice. Dumneaei a menționat că s-a utilizat această metodă doar pentru proiectele de eficiență a clădirilor publice, pentru clădirile rezidențiale nu a fost utilizată această metodă pentru că accesul la informații a fost mai dificil. De asemenea, a precizat că într-adevăr este mai realistă metoda de calcul de la clădirile publice, prin urmare va trebui făcut acest calcul și pentru clădirile rezidențiale.

În ceea ce privește observația legată de numărul de etaje, dna director general Mihailov a precizat că este greu de găsit cea mai bună soluție. În condițiile în care în Regiunea Sud-Est sunt foarte puține blocuri cu mai mult de 9 etaje, într-adevăr, nu este relevant criteriul, dar este necesar și un punct de vedere de la toate municipiile cu privire la acest aspect.

A considerat binevenită propunerea cu 500 metri pentru proiecte complementare și a precizat că a existat o consultare asupra tipologiei de proiecte care ar putea fi complementare cu proiectele din eficiența energetică în zona de rezidențial, și anume proiectele de creare/modernizare parcuri, crearea de piste de biciclete, rasteluri de biciclete, proiecte din toată aria de mobilitate verde. De asemenea, a precizat că ar fi util un punct de vedere și din partea celorlalte municipii, mai ales reședințele de județ sau din partea Asociației Municipiilor.

Dna Andreea Toma, reprezentant ADI ITI Delta Dunării, a precizat referitor la apelul pentru eficientizare energetică clădiri publice că subcriteriul de racordare/branșare la sistemul centralizat de termoficare este aproape imposibil de aplicat solicitanților din mediul rural, cel puțin pe teritoriul ITI Delta Dunării. Aceștia nu au sisteme centralizate de termoficare și ar fi bine să existe o abordare diferențiată.

Dna director general Mihailov a menționat că se va avea în vedere o grilă diferențiată, în care pentru clădirile din mediul rural, se va analiza eliminarea acestui criteriu.

Dl Adrian Imireanu, director în cadrul UAT Municipiul Focșani, a menționat că, într-adevăr, introducerea criteriului referitor la eficiența costurilor poate să conducă la eficientizarea cheltuirii fondurilor publice, însă poate conține și anumite capcane. Este un risc de a introduce acest criteriu. A exemplificat cu ce s-ar întâmpla dacă, la 700 RON pe metrul pătrat ar fi acordate 10 puncte, între 700 și 1000 RON pe metrul pătrat, 5 puncte, peste 1.000 RON pe metrul pătrat, zero puncte. Atunci

toți proiectanții vor limita costurile la 700 RON astfel încât să câștige cele 10 puncte și ulterior, în licitație, o să se ajungă în situația prin care s-a mai trecut, să nu vină ofertanți. De asemenea, a mai precizat că trebuie ținut cont și de creșterea prețurilor, respectiv de indexarea acestui prag. A solicitat analiza cu privire la menținerea acestui criteriu, având în vedere faptul că, din dorința de a câștiga maximum de puncte, se micșorează prețurile și se va ajunge până acolo încât prețul cel mai scăzut înseamnă cele mai slabe materiale de pe piață, cele mai ieftine.

Dna director general Mihailov a precizat că Articolul 73 din Regulamentul General obligă AM să selecteze proiectele pe baza unor criterii de selecție, unul din criteriile obligatorii se referă la eficiența costurilor intervenției. Este dificil de găsit cea mai bună soluție. Poate nu toți proiectanții vor micșora prețurile, astfel încât trebuie găsită altă variantă. În toate ghidurile există acest criteriu de selecție: *Eficiența costurilor intervențiilor propuse*. Este obligatoriu conform regulamentelor FEDR pentru perioada 2021-2027. Și la celelalte axe prioritare, acolo unde au existat costuri istorice, s-au utilizat ca reper aceste costuri istorice. Dna director general Mihailov a menționat ca acest criteriu nu este unul de eligibilitate a proiectului, ci reprezintă un criteriu de selecție.

DI Migliara a intervenit și a precizat că atât eficiența costurilor, cât și branșarea la rețeaua centralizată de termoficare reprezintă criterii de selecție, de priorizare. Așadar, proiectele care se încadrează în aceste caracteristici, primesc puncte în plus.

În ceea ce privește eficiența costurilor, acesta este un subiect care a fost examinat de auditorii europeni. Ca urmare, nu poate fi eliminat, este necesar un criteriu care vizează raportul direct dintre costuri și rezultatele obținute din punct de vedere al consumului de energie. Acest criteriu îl ajută pe solicitant să prezinte proiecte care au costuri rezonabile și care nu sunt exagerate. Dar, dacă se ia în considerare numărul de puncte care pot fi obținute de către un solicitant, pe baza diferitelor criterii, evaluarea eficienței costurilor nu va împiedica selectarea proiectelor bune.

DI secretar de stat Cîmpean a intervenit și a precizat că este necesar ca cei prezenți să transmită comentariile în scris, așa cum prevede metodologia.

Dna Anca Suhov, vicepreședinte al Ordinului Arhitecților din România, filiala teritorială Dobrogea, a intervenit pentru a preciza punctul de vedere al arhitecților și anume că 700 de lei/mp este un preț mic pentru piața europeană și că îi susține pe colegii de la primării atunci când spun acest lucru. În schimb, sistemul centralizat de încălzire, din punctul de vedere al proiectanților, este singura variantă viabilă și singura direcție în care se poate merge.

DI secretar de stat Cîmpean a precizat că dorește să intervină cu un scurt comentariu legat de costuri și a menționat că standardele de cost - sau acea limită nu este necesar a fi impusă și că proiectanții au obligația să estimeze costurile unui proiect pe baza unor oferte reale din piață, costuri ce sunt verificate încă o dată în urma procesului de achiziție publică, licitație transparentă, în care mai mulți competitori prezintă oferte pentru execuția acelor lucrări. De asemenea, a precizat că dacă se impune artificial un standard, pot fi proiecte care nu sunt suficient de bune, adică nu respectă anumite standarde de calitate. A insistat că, mai ales dacă ne dorim tehnologii noi, cu fațade verzi, panouri fotovoltaice etc., trebuie să ținem cont că acestea costă și evident că nu se pot încadra într-un plafon. Referitor la partea de încălzire centralizată, dl secretar de stat a specificat că trebuie să existe o abordare flexibilă și realistă asupra situației, iar beneficiarii trebuie

să înțeleagă că nu înseamnă neapărat conectarea la o conductă care vine de departe și sistemele centralizate pot fi reformate pe baza unor insule de energie, deci la un cartier poate exista o centrală mai mică - care totuși va fi conectată la un sistem centralizat. În continuare, dl secretar de stat Cîmpean a atras atenția și la noua Strategie a sistemelor centralizate, sisteme care trebuie să fie sustenabile și care nu necesită neapărat conductele mari prin care se transportă prin tot orașul energie termică, care produc pierderi și nu sunt eficiente. Dacă există o abordare mai eficientă, se pot găsi soluții pentru a răspunde și acestei necesități de a gândi integrat sistemul de energie termică la nivelul orașului.

Dna director general Mihailov a mulțumit pentru intervenție domnului secretar de stat Cîmpean și a propus continuarea discuțiilor cu **prezentarea criteriilor de selecție pentru Acțiunea 2.3 Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene, Acțiunea 3.1 Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și zona lor funcțională prin investiții pentru dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă și Acțiunea 4.1 Investiții destinate reabilitării și modernizării infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T.**

Referitor la **Acțiunea 2.3. Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene**, dna director general Mihailov a precizat că, la acest moment, ghidul pentru aceasta operațiune nu a fost lansat în consultare publică. S-au propus criterii care țin, în general, de suprafața perdelelor forestiere, de limitele minime și maxime raportate la nivelul fiecărui județ. În urma discuțiilor, în principal cu Consiliile Județene, dar și cu Consiliul Concurenței, s-a propus ca parteneriatele între uat-uri și persoanele fizice să fie luate în considerare ca solicitanți eligibili. Astfel, ar putea fi evitate procesele lungi de expropriere și, dacă pe lângă uat-ul care este eligibil în această operațiune se vor accepta parteneriatele cu persoanele fizice, se facilitează realizarea de asemenea proiecte. Dna director general Mihailov a precizat că există această problemă a terenurilor aflate în proprietate privată a persoanelor fizice, care sunt practic până în marginea drumului, devenind foarte complicată demararea unui proces de expropriere.

Dna director Camelia Epure, director Direcției de Implementare proiecte în cadrul Consiliului Județean Galați a precizat că pentru astfel de proiecte de investiții nu există cadru legal pentru a demara procedura de expropriere.

Dl secretar de stat Cîmpean a menționat că ar putea fi o soluție dacă aceste investiții s-ar putea asocia unor proiecte de drumuri județene, pentru care există legislație pentru expropriere.

Dna director general Mihailov a precizat că AM va analiza aceste aspecte. A mai precizat că din punctul de vedere al Consiliului Concurenței aceste tipuri de proiecte nu sunt o operațiune de tipul ajutorului de stat. În discuțiile cu Consiliul Concurenței s-a propus extinderea perioadei de monitorizare ex-post pentru acest tip de proiecte, de la 5 ani, cât sunt în prezent prin Regulament, până la 10 ani, astfel încât să se asigure că nu există potențialul risc de a fi valorificată prin tăiere masa lemnoasă.

Astfel, în conformitate cu legislația existentă, după ce aceste perdele forestiere vor ajunge la maturitate, ele vor trebui să fie administrate într-un parteneriat cu Romsilva, însă, din punct de vedere al raportării în cadrul programului, beneficiarul va face această raportare, fiind vorba despre răspunderea beneficiarului privind comportamentul în timp al acestor operațiuni.

În ceea ce privește aceste tipuri de proiecte în zona ITI Delta Dunării se va discuta ulterior, pentru

că necesitatea în zona este de a realiza și perdele forestiere de protecție pe malurile și pe digurile din Delta. Este foarte probabil că se va extinde această operațiune de eligibilitate și cu alte acțiuni, pe lângă perdele de-a lungul drumurilor județene, fără a fi necesară modificarea PR SE. Urmează să fie realizată o analiză împreună cu Comisia Europeană, pentru că în acest moment, în PR SE, sunt aprobate doar perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene.

DI Costel Fotea, presedintele Consiliului Județean Galați a adresat 2 întrebări cu privire la prezentarea referitoare la dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene: prima întrebare a fost referitoare la proprietatea terenului după perioada de monitorizare; referitor la parteneriate, acestea sunt destul de greu de realizat deoarece proprietarii nu sunt dispuși să doneze terenul autorităților publice.

Dna director general Mihailov a răspuns că în urma discuțiilor cu reprezentanții Comisiei Europene s-a ajuns la concluzia că nu se pot lua în calcul, ca beneficiari, persoanele fizice. Propunerea este pentru parteneriate între autoritățile locale și persoane fizice (de ex pentru încheierea unui contract de suprafață).

Dna director general Mihailov a prezentat criteriul privind complementaritatea proiectului: *Criteriul 1.3 Complementaritatea cu alte investiții propuse/realizate prin PRSE 2021-2027/alte surse, programe de finanțare; integrarea cooperării la nivel de proiect*. Se va puncta dacă:

- proiectul reprezintă/este parte a unei soluții de imunizare a unui proiect de infrastructură rutieră implementat în ultimii 5 ani sau aflat în implementare;
- proiectul vizează acțiuni de cooperare teritorială care contribuie la atingerea obiectivelor prevăzute în cadrul acestuia.

Prin implementarea de proiecte de perdele forestiere, există posibilitatea de imunizare climatică a proiectelor de drumuri județene. Având în vedere aceste aspecte, trebuie găsită o soluție pentru implementarea proiectelor de perdele forestiere, acestea putând fi considerate măsuri compensatorii pentru proiectele de modernizare a drumurilor județene.

În ceea ce privește **Acțiunea 3.1 Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședința de județ și zona lor funcțională prin investiții pentru dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbana durabilă**, dna director general Mihailov a precizat că nouțatua este pe zona de costuri. A fost adăugat un criteriu în acest sens, *Criteriul 1.5 Eficiența costurilor proiectului*. În stabilirea costurilor istorice, raportarea a fost făcută la câteva operațiuni similare din Programul 2014 – 2020.

DI Kasprzyk a intervenit cu un comentariu cu privire la eficiența costurilor și a precizat că acest criteriu nu este cerut numai de Regulament, acesta trebuie adăugat pentru că este necesar să existe costuri rezonabile. Comisia este deschisă la discuții în ceea ce privește stabilirea costurilor, va susține orice propunere rezonabilă care va fi transmisă, pentru că nu se dorește a fi afectată calitatea proiectelor. Acesta este un comentariu care se aplică la modul general pentru toate acțiunile. În particular, specific transportului public, Comisia consideră că eficiența costurilor trebuie calculată diferit: eficiența costurilor ar putea, de exemplu, să se refere la numărul de utilizatori care folosesc infrastructura reabilitată și la timpul economisit de utilizatori și nu la numărul de kilometri reabilitați.

Al 2-lea comentariu se referă la faptul că, dacă se adaugă puncte suplimentare pentru deservirea comunităților dezavantajate în ceea ce privește transportul sau pentru calitate în ceea ce privește

eficiența energetică, trebuie ca aceste criterii să fie calibrate.

În continuare, dna director general Mihailov a prezentat **criteriile de selecție pentru Actiunea 4.1 Investiții destinate reabilitării și modernizării infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T.**

Prin Programul de Asistență Tehnică 2014-2020 au fost finanțate 6 documentații tehnice pentru proiecte care urmează a fi depuse în cadrul PR SE. Si aici a fost formulat un criteriu legat de eficiența costurilor, pornind de la costurile istorice analizate.

Referitor la documentațiile deja finalizate se va putea realiza actualizarea acestora la prețurile actuale (pentru 4 documentații finalizate din toamna anului 2021, finanțe prin Programul de Asistență Tehnică exista deja un decalaj de prețuri).

Dna director general Mihailov a prezentat sub-criteriile de selecție referitoare la *Criteriul 1 Contribuția proiectului la realizarea Obiectivului Specific RSO3.2. - Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și inter-modale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere.*

- 1.1 Creșterea gradului de accesibilitate a zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN T prin modernizarea drumurilor județene. Se va acorda punctaj suplimentar proiectelor în cadrul cărora populația deservită de drumul(rile) județean(e) ce fac obiectul proiectului (conform celor mai recente date INS) ≥ 30.000 persoane.
- 1.2 Asigurarea conectivității la coridor TEN – T. Se va acorda punctaj suplimentar proiectelor în cadrul cărora drumul(rile) județean(e) ce fac obiectul proiectului asigură conectivitatea la 3 sau mai multe coridoare TEN T (rutiere sau rutier si feroviar/ naval-port /aeroport TEN T).
- 1.3 Tipul de racordare la coridorul TEN T. Se va acorda punctaj suplimentar proiectelor în cadrul cărora drumul(rile) județean(e) ce fac obiectul proiectului asigura conectivitatea directa la coridorul TEN T.
- 1.4 Cost unitar / km drum județean. Se va acorda punctaj suplimentar proiectelor în cadrul cărora : Costul unitar pe km drum județean reabilitat/ modernizat (euro/km) este mai mic sau egal cu 750.000 euro;
- 1.5 Caracterul de unică legătură sau cea mai eficientă economic a comunităților aflate pe traseul respectiv cu coridorul TEN – T. Se va acorda punctaj proiectelor în cadrul cărora drumul - traseul reprezintă unică legătură sau cea mai eficientă economic a comunitatilor aflate pe traseul respectiv cu coridorul TEN T.
- 1.6 Impactul proiectului în regiune, în mai mult de un județ. Se va acorda punctaj proiectelor în cadrul cărora traseul oferă oportunități de transport în mai mult de un județ. În cazul drumurilor județene nou construite conectate la TEN T (noduri rutiere) - se asigura accesibilitate demonstrabila și unui alt județ.
- 1.7 Asigurarea creșterii portanței traseului/drum județean. Se va acorda punctaj proiectelor în cadrul cărora se prevede creșterea portanței.
- 1.8 Asigurarea creșterii siguranței rutiere pe traseul/drum județean și a reducerii numărului de accidente. Se va acorda punctaj suplimentar proiectelor în cadrul cărora drumul(rile) județean(e) ce face obiectul proiectului vor beneficia de 3 sau mai multe categorii de elemente suplimentare sau îmbunătățite pentru siguranța circulației față de situația existentă.

- 1.9 Stimularea transportului sustenabil.
- 1.10 Stimularea transportului multi-modal. Se va acorda punctaj suplimentar proiectelor în cadrul cărora drumul județean ce face obiectul proiectului contribuie la asigurarea unei legături inter-modale cu cel puțin 3 tipuri de transport.
- 1.11 Stimularea transportului public. Se va acorda punctaj proiectelor în cadrul cărora proiectul vizează un drum județean/traseu deservit de transportul public de călători, iar proiectul vizează și modernizarea/construirea de stații pentru pasageri și/ sau alveole pentru mijloacele de transport public.
- 1.12 Proiectul vizează un drum județean/traseu care leagă zonele defavorizate / vulnerabile / izolate de centre de dezvoltare/centre economice. Se va acorda punctaj proiectelor care vizează drumuri județene/trasee care leagă zonele/ defavorizate/ vulnerabile/ izolate de centre de dezvoltare/centre economice.
- 1.13 Proiectul vizează un drum județean/traseu care are conform studiului de trafic un trafic auto relevant. Se va acorda punctaj suplimentar proiectelor care vizează drumuri județene care au un trafic existent egal sau peste 2000 de vehicule etalon pe zi.
- 1.14 Contribuția proiectului la teme orizontale (suplimentar față de prevederile legale).
- 1.15 Complementaritatea proiectului cu alte investiții privind infrastructura de transport realizate sau prevăzute a fi realizate din alte surse de finanțare (Fonduri UE sau Bugete naționale /locale).

Intalnirea a continuat cu interventia on-line a dlui KHALID Haroun, reprezentant din partea DG REGIO, care a prezentat „Inițiativa New European Bauhouse -NEB”.

Dupa aceasta prezentare, la propunerea dnei director general Mihailov, agenda reuniunii, a continuat cu o descriere a Prioritatilor de Investitii din cadrul Obiectivului de Politica 5.

Dna director Crăciun, sef AM PR SE, a **prezentat spre informare criteriile de selecție a proiectelor, pentru Acțiunea 6.1 Dezvoltare integrată în zonele urbane prin regenerare urbană, și dezvoltarea turismului și Acțiunea 6.2 – Valorificarea potențialului turistic și conservarea patrimoniului în zone non-urbane.**

Pentru *Acțiunea 6.1 și 6.2 din OP5* există 3 apeluri: un apel dedicat municipiilor reședință de județ, unul pentru municipii și unul pentru orașe.

Dna director Crăciun a punctat criteriile care sunt comune tuturor celor 6 acțiuni si anume :

- forma de constituire a solicitantului și faptul că solicitantul și liderul solicitantului sau partenerul și liderii partenerului trebuie să nu se încadreze în niciuna din situațiile prevăzute în declarația unică. Este vorba de o declarație unică care va fi completată de fiecare solicitant la momentul depunerii cererii de finanțare și care va fi generată de sistem, fiecare apel având criteriile inserate ce trebuie îndeplinite de solicitant și de către parteneri.
- drepturile asupra infrastructurii noi. Legat de acest punct s-a modificat Ghidul Solicitantului, în urma unei propuneri venite din partea membrilor CM. Astfel, prin modificarea propusă, nu s-au mai identificat dreptul de administrare, dreptul de proprietate, dreptul de concesiune, ci au fost precizate drepturile reale pentru care poate fi obținut dreptul de execuție a lucrărilor de construcție, astfel încât să nu mai existe limitările anterioare.
- solicitantul si, după caz, partenerul dovedesc că pot asigura caracterul durabil al investiției conform cerințelor articolului 65 din Regulamentul 1060.
- solicitantul are capacitatea de a asigura cofinanțarea, contribuția la cheltuieli eligibile care în cazul autorităților publice locale este 2%, a cheltuielilor neeligibile, a celor necesare

pentru implementarea în condiții optime a proiectului și, bineînțeles, cheltuielile pentru funcționarea și întreținerea investiției.

- în cazul proiectelor pentru OP 5 care privesc abordarea urbană, odată cu depunerea primului proiect se va depune și Strategia de Dezvoltare Urbană Integrată (SIDU) sau Strategia de Dezvoltare Urbană (SID) și, în cadrul proiectelor de mobilitate, și Planul de mobilitate urbana. În cazul acestor proiecte, se va verifica admisibilitatea SIDU ca etapă, înainte de demararea și completarea grilei de evaluare tehnică și financiară. Pentru admisibilitatea strategiei și a planului de mobilitate care trebuie să îndeplinească cerințele din articolul 28 din Regulamentul 1029 din regulamentul Comisiei Europene, va exista o grila separată.
- încadrarea proiectului, obiectivele acțiunii, activitățile eligibile și anumite cerințe privind îndeplinirea acestora, precum și condiții specifice de neeligibilitate.
- proiectul nu a fost, nu trebuie să fi fost încheiat fizic sau implementat în integralitate până la momentul depunerii cererii de finanțare, așa cum se precizează în articolul 63 din regulamentul 1060.
- proiectul propus prin cererea de finanțare nu a mai beneficiat de finanțare în ultimii 5 ani. De asemenea, proiectul nu beneficiază și nici nu va beneficia de finanțare. Privind acest aspect, în urma discuțiilor cu Comisia Europeană, se va realiza o reformulare a acestui criteriu pentru a clarifica că este vorba de același tip de intervenție asupra aceleiași segment, aceleași activități asupra aceleiași infrastructuri sau același tip de intervenție și nu despre faptul că clădirea sau imobilul respectiv trebuie să nu mai fi avut intervenții asupra lui în ultimii 5 ani.
- perioada de implementare a activităților proiectului nu trebuie să depășească 31 decembrie 2029.
- proiectul propus trebuie să respecte principiile, temele orizontale, dezvoltarea durabilă, egalitate de șanse, de gen. S-a prezentat o propunere din partea MIPE, Direcția Cooperare Europeană și Internațională – Punctul de contact pentru implementarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități referitor la adăugarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități ca document distinct pentru solicitanți.
- proiectul integrează măsuri de atenuare și de adaptare la schimbările climatice, respectând orientările Comisiei Europene referitoare la imunizarea climatică.
- un ultim criteriu, regăsit în toate acțiunile, proiectul include măsurile de comunicare și vizibilitate prevăzute de regulamentul Comisiei Europene 1060, cu excepțiile prevăzute de HG 873.

După prezentarea criteriilor comune regăsite în cadrul tuturor acțiunilor, dna director Crăciun a realizat o detaliere a criteriilor specifice acestor acțiuni, respectiv:

- Acțiunea 6.1 vizează o abordare integrată cu 2 categorii de proiecte: proiecte care vizează regenerarea urbană și proiecte care vizează dezvoltarea patrimoniului cultural/ turistic, existând două categorii de grile.
- se finanțează proiecte integrate. Grila de evaluare tehnică financiară este structurată pe 2 secțiuni, o primă secțiune care vizează criteriile, obținându-se punctaj suplimentar pentru partea calitativă a proiectului și o a doua secțiune care vizează criteriile de eligibilitate (punctate cu 0 sau 1, dacă proiectul este punctat cu 0 la aceasta secțiune proiectul fiind respins de la finanțare).
- partea de conformitate administrativă este un proces automatizat și din acest motiv, în

- această etapă de evaluare tehnică și financiară se realizează o verificare a criteriilor de eligibilitate.
- Un proiect este considerat integrat în sine dacă îndeplinește cel puțin una dintre următoarele condiții:
 - o proiectul implică diferite sectoare (cum ar fi sectoare sociale, economice și de mediu);
 - o proiectul implică diferite teritorii administrative (ex: unități administrativ-teritoriale);
 - o proiectul implică mai multe tipuri de organisme relevante (autorități publice, actori privați, ONG-uri).
 - Proiectul se încadrează în tipurile de categorii de intervenții și tipurile de activități care sunt eligibile pentru acest tip de intervenție. În materialele puse la dispoziția participanților, sunt prezentate detaliat tipurile de categorii de intervenții și activități eligibile. Acestea sunt:
 - regenerare urbană și securitatea spațiilor publice fiind cuprinse partea de parcuri, scuaruri, grădini, biodiversitate, zone pietonale trotuare.
 - îmbunătățirea infrastructurii, infrastructurii de turism în zonele cu potențial turistic fiind cuprinse amenajarea obiectivelor turistice naturale, căile de acces către acestea, facilități pentru dezvoltarea biodiversității.
 - dezvoltarea și punerea în valoare a stațiunilor turistice urbane, balneare și balneoclimaterice prin dezvoltarea infrastructurii din turistice specifice și a infrastructurii de utilitate publică aferentă.
 - atât în proiectele privind patrimoniul istoric, cât și cel turistic se are în vedere conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, istoric, cât și cel turistic. Nu se finanțează clădiri cu destinația de servicii sociale, de tip rezidențial sau sistemele de utilități publice din orașe, tot ceea ce ține de ajutorul de stat, investiții care vizează centre spa sau baze de tratament.
 - proiectul finanțat este inclus în lista de proiecte prioritare din SIDU. La depunerea proiectului, se va verifica admisibilitatea acestei strategii, iar în ceea ce privește valorile minime și maxime, criteriul propus este încadrarea în valorile minime și maxime.
 - Pentru această acțiune, valoarea maximă eligibilă propusă este de 10 milioane de euro, minima 100.000 EUR.

Revenind la detalierea criteriilor de selecție, dna director Craciun a reluat acest aspect precizând ca este vorba de împărțire a grilei în 2 secțiuni pentru partea de regenerare urbană la Criteriul 1, care este formulat asemănător în toate acțiunile, și anume contribuția proiectului la realizarea obiectivului specific pentru acțiunea respectivă.

Pentru această acțiune de regenerare urbană, s-au identificat următoarele criterii:

- contribuția proiectului la realizarea obiectivului pentru, obiectivul specific 5.1 suprafața totală a spațiului reabilitat modernizat, ponderea suprafețelor spațiilor verzi nou create extinse din totalul suprafeței de teren pe care se propune regenerarea, crearea sau extinderea de spațiu verde, crearea extinderea de trasee, zone pietonale și sau pentru biciclete. Dacă proiectul include activități privind biodiversitatea din zona urbană sau inovative de mediu, ponderea suprafeței aferente zonelor abandonate supuse regenerării din totalul suprafeței propuse prin proiect.
- contribuția proiectului la dezvoltarea zonelor cu specific din localitate, contribuția

proiectului la teme orizontale.

- complementaritatea cu alte investiții la care se adaugă eficiența costurilor. Aceste 3 criterii, respectiv contribuția la teme orizontale, complementaritatea și eficiența costului se vor regăsi în partea întâi din fiecare grilă a fiecărei acțiuni.

De asemenea, au fost prezentate și criteriile aferente proiectelor care vizează patrimoniul cultural-istoric.

Întâlnirea a continuat cu intervenția on-line a dnei Daciana Crastiu, manager Program, din cadrul DG REGIO, asupra criteriilor care sunt propuse pentru acțiunea de dezvoltare integrată în zonele urbane prin regenerare urbană și dezvoltarea turismului.

Dna Crastiu a menționat faptul că regenerarea urbană trebuie abordată holistic, să se țină cont de dimensiunea fizică, socială și economică a acestei regenerări. Aceasta abordare este în concordanță cu noua politică urbană care vizează crearea unor zone urbane, inclusiv verzi, productive, competitive, care să asigure rezidenților o calitate ridicată a vieții și o gamă largă de oportunități. Referitor la criteriile și subcriteriile comune din grila de evaluare, dna Crastiu a subliniat faptul că, aceste criterii trebuie să reflecte întocmai principiile și cerințele din Articolul 73, astfel încât să se acorde o atenție deosebită contribuției proiectului la îndeplinirea obiectivului specific și să fie selecționate proiecte de calitate.

Dna Crastiu a făcut câteva recomandări:

- contribuția proiectului la obiectivul specific este un criteriu care va contribui la indicatorul din program, care se referă la infrastructuri care beneficiază de sprijin pentru alte scopuri decât adaptarea la schimbările climatice;
- la subcriteriul crearea și extinderea de spațiu verde prin pereți verticali, precum și prin transformarea suprafețelor betonate s-a făcut recomandarea să se facă o oarecare diferențiere în funcție de dificultatea, impactul și costurile care implică acest tip de proiect;
- subcriteriul referitor la faptul că proiectul include acțiuni inovative de protejare a biodiversității din zona urbană - se consideră că există o oarecare suprapunere cu celelalte criterii respectiv, cu criteriu „contribuția proiectului la teme orizontale”;
- referitor la criteriul legat de eficiența costurilor se dorește asigurarea că aceste costuri sunt realiste și sunt prevăzute de metodologie;
- De asemenea, s-a subliniat că este foarte important să se asigure că planul de regenerare urbană și nu numai, este sustenabil și a recomandat un criteriu care să reflecte acest deziderat, că investiția este sustenabilă în perioada de durabilitate.

În continuare, dna Crastiu a făcut precizări specifice la grila pentru conservarea patrimoniului, după cum urmează:

Calitatea proiectului este foarte importantă. S-a introdus un criteriu dedicat Planului de Marketing prin care s-a dorit ca proiectele care se referă la patrimoniul cultural să respecte cele mai bune practici din domeniu, sugerându-se în acest sens practicile de la nivel european ICOMOS care se referă la calitatea proiectelor, măsura în care acestea pot fi analizate și cum pot fi integrate. Important pentru asigurarea sustenabilității proiectului este faptul că acesta trebuie să conțină atât produse, cât și servicii preconizate a fi dezvoltate, care să aibă ca scop atragerea și furnizarea de servicii vizitatorilor, respectiv proiectele să conțină atât componente hard, cât și soft referitor la digitalizarea, dezvoltarea activităților culturale, educaționale, științifice, turistice și așa mai departe. Criteriul privind „Sustenabilitatea financiară a proiectului” referitor la patrimoniul cultural

este foarte important, aceasta fiind și o recomandare primită din partea Curții de Conturi Europene, în sensul că această sustenabilitate să fie tradusă și respectată prin intermediul criteriilor de selecție la nivelul proiectelor de cultură, cât și a celor care se referă la investiții de turism.

Dna Crastiu a continuat prezentarea cu precizări specifice Apelului dedicat investițiilor în turism.

Au fost menținute aceleași observații generale, respectiv să se asigure calitatea proiectului, sustenabilitatea, eficiența costurilor. Trebuie să se demonstreze că există o analiză a nevoilor pentru dezvoltarea proiectelor. Proiectul trebuie să prezinte sustenabilitate financiară, inclusiv în perioada de durabilitate și dincolo de această perioadă, ceea ce înseamnă că este foarte important ca solicitantul să dețină capacitatea de a atrage surse de finanțare complementare. În scopul asigurării sustenabilității proiectului, este foarte important de analizat criteriul referitor la Planul de Marketing. De asemenea, s-a propus un subcriteriu prin care să fie evaluată capacitatea proiectului de a include servicii și produse care au ca scop atragerea vizitatorilor. Este foarte important ca aceste proiecte să conțină componente hard și soft, mai ales că activitățile de digitalizare sunt eligibile. Și nu numai acestea, dar și activități de dezvoltare a activităților culturale, educaționale, științifice, turistice, de orice fel. De asemenea, există un raport al Curții de Conturi Europene care recomandă ca investițiile în turism să aibă o orientare strategică.

Dna director Crăciun, a făcut câteva clarificări referitoare la sugestiile dnei Crastiu: prima clarificare a fost legată de două aspecte ce țin de temele orizontale. S-a precizat că aspectele cuprinse în secțiunea 1 se punctează suplimentar, sunt suplimentare peste minimul cerut de lege, iar aspectele din secțiunea 2 sunt cele minime conform prevederilor legale.

Referitor la clădirile de patrimoniu, activitatea de digitalizare este o activitate obligatorie inclusă în cadrul activităților pentru acest tip de investiții.

Comentariile din partea Comisiei Europene vor fi analizate în vederea introducerii în ghidurile solicitantului.

Din partea membrilor CM s-au solicitat clarificări în legătură cu 2 aspecte:

- Modul în care se face diferențierea dintre apelurile pe infrastructură verde și cel de regenerare urbană. Dna director Crăciun a precizat că sunt acțiuni diferite, sunt criterii diferite: partea de spațiu verde înseamnă efectiv crearea de spațiu verde și aici există anumite limitări prevăzute de lege privind suprafața de infrastructură gri de maxim 10 %, iar regenerarea urbană înseamnă mult mai mult decât intervenția pe spațiul verde, înseamnă inclusiv piste de biciclete, zone pietonale și alte activități în plus față de strict spațiul verde vizat de proiectele pe acțiunea 2 .4.
- Dna Camelia Ionescu, reprezentanta din partea WW Fund Romania, a întrebat dacă sunt eligibile parteneriatele între uat-uri sau alte entități care sunt publice sau private, dacă dețin în proprietate sau în administrare spațiile respective. În același timp pot fi eligibile și parteneriatele cu alte entități care nu dețin în administrare, dar pot contribui de la idee până la implementare la regenerarea urbană și s-a ridicat problema dacă este posibilă această extindere a eligibilității, pentru că sunt asociații de urbaniști, arhitecți care pot veni cu diverse idei care pot fi planificate și implementate, urmând toate criteriile, măsurile sau toate conceptele care pot fi aplicate pe criteriile respective pe apeluri. Dna director Crăciun a precizat că nu este vorba de eligibilitatea solicitantului care este definită la nivel de UAT sau de parteneriate, este vorba de dezvoltarea de parteneriate și implicarea altor actori

locali, diferite entități în ceea ce privește dezvoltarea și implementarea proiectelor, prin Comitetul de Monitorizare a Strategiei.

Dna director general Mihailov a precizat că uat-urile trebuie să deruleze un proces transparent de selecție la nivelul fișelor de proiecte. Din axa de Asistența Tehnică este posibilă finanțarea unor experți care să prioritizeze fișele de proiecte propuse. Se va extinde partea de eligibilitate și la zona de ong-uri, unități de cult, posibil și universitățile. A adăugat ca pentru clădirile de patrimoniu, atât din zona urbană, cât și din zona non urbană, ar trebui inclus un criteriu referitor la măsuri de eficientizare energetică a clădirii pentru că altfel vor fi clădiri frumos renovate, dar care vor rămâne închise pentru că nu vor fi bani pentru plata facturii de energie.

DI Kasprzyk a precizat că din punctul de vedere al Comisiei Europene, crearea de parteneriate și implicarea societății civile atât la nivel de dezvoltare de proiecte, cât și la nivel de implementare, este foarte importantă.

La propunerea dnei director general Mihailov, următorul punct de pe ordinea de zi supus dezbaterii a fost **Prezentarea Strategiei de Asistență Tehnică (AT) în cadrul PR SE - spre informare.**

În principiu, asistența tehnică este destinată sistemelor de management și control ale programului este inclusă în Prioritatea 7 a PR SE și reprezintă procent din suma alocată din Fondul European de Dezvoltare Regională aprobat la nivel de program.

Dna Luana Zaharia, director economic in cadrul ADR SE, a prezentat viziunea strategică ce a stat la baza utilizării asistenței tehnice în cadrul PR SE si care are ca element central folosirea echilibrată a resurselor alocate Priorității 7, treptat, pe baza necesităților obiective de sprijinire a implementării PR SE 2021- 2027, în vederea îndeplinirii indicatorilor propuși la nivel de program.

Obiectivul general al strategiei este reprezentat de crearea premiselor pentru asigurarea unui grad ridicat de absorbție a fondurilor alocate prin PR SE 2021-2027, prin indicarea operațiunilor finanțate în cadrul Priorității 7 – AT a PR SE și formularea unui plan financiar multianual de utilizare a resurselor disponibile. Obiectivele specifice ale strategiei de AT sunt:

- planificarea corectă a resurselor financiare alocate Priorității de AT pentru a acoperi nevoile de asistență identificate, pe toată perioada implementării PR SE;
- creșterea nivelului general de informare și conștientizare asupra PR SE, cu respectarea cerințelor ce derivă din reglementările comunitare aplicabile;
- asigurarea îndeplinirii de către AM a tuturor funcțiilor stabilite de Regulamentul UE 1060/2021 și prin legislația națională;
- creșterea capacității administrative a AM, OI, a potențialilor aplicanți și a beneficiarilor PR SE, inclusiv prin susținerea structurilor parteneriale, în vederea accesării și implementării de proiecte în cadrul programului cu impact pozitiv asupra Regiunii Sud-Est.

Pentru implementarea cu succes a PR SE 2021-2027 trebuie avute în vedere atât disponibilitatea resurselor pe parcursul întregii perioade de implementare a PR SE 2021- 2027, cât și corelarea intervențiilor susținute prin Prioritatea 7 si complementaritatea acțiunilor susținute prin Prioritatea 7 cu alte intervenții similare.

Din punct de vedere al activităților eligibile in cadrul PR SE, acestea au fost grupate pe coduri de intervenție. Au fost prevăzute patru coduri de intervenție, respectiv codul 179 - asigurarea

transparenței și promovării programului, codul 180 - asigurarea funcționării sistemului de management și control pentru implementarea și monitorizarea eficientă a programului, codul 181 - asigurarea evaluării programului și elaborarea de studii, analize, rapoarte, strategii relevante pentru o bună implementare a programului și codul 182 – consolidarea capacităților autorităților statelor membre, ale beneficiarilor și ale partenerilor relevanți.

În continuare, dna director economic Zaharia, a prezentat activitățile eligibile pe fiecare cod de intervenție.

Pentru codul 179 sunt eligibile activități privind organizarea de evenimente de informare, de promovare, campanii mass media, realizarea și distribuirea de materiale informative, asigurarea vizibilității acțiunii strategice 2.2 (consolidarea cladirilor publice), sprijinirea potențialilor solicitanți de finanțare prin asigurarea informării la nivel de help-desk, dezvoltarea și gestionarea instrumentelor de comunicare online. Pentru codul de intervenție 179 este o alocare orientativă de 4,3 milioane de euro.

Pentru codul de intervenție 180 sunt eligibile activități privind sprijinirea AM pentru implementarea diferitelor etape ale programului (pregătire, selecție, verificare și monitorizare, evaluare, control și audit etc) prin finanțarea costurilor de personal, a cheltuielilor cu deplasarea personalului implicat în managementul PR SE și a cheltuielilor administrative; cheltuieli cu activitățile de asigurare a bazei materiale necesare implementării PR SE; asigurarea serviciilor necesare sistemului de management și control; asigurarea de servicii de evaluare tehnică și financiară a proiectelor și servicii de consultanță și expertiza; sprijinirea uat- urilor din Regiunea Sud-Est în desfășurarea activității de prioritarizare a fișelor de proiecte care vor fi depuse în cadrul acțiunilor ce vizează dezvoltarea urbană integrată/dezvoltarea turismului în zone non-urbane prin finanțarea cheltuielilor de personal/servicii de consultanță etc.; sprijinirea activităților necesare pentru închiderea POR 2014 – 2020. Pentru codul de intervenție 180 este o alocare de 56,47 milioane de euro.

Pentru codul de intervenție 181 sunt eligibile activități precum elaborarea de studii, analize, rapoarte, strategii, expertize specifice; sprijin pentru evaluarea PR SE; sprijin pentru pregătirea, implementarea, monitorizarea și evaluarea PDR SE, RIS3, SDU- uri; sprijin pentru pregătirea PR SE, RIS 3 și PDR SE pentru perioada de programare post 2027 (studii, analize, cadru partenerial/consultări publice etc.) cu o alocare totală de 1,28 milioane de euro.

Pentru codul de intervenție 182, sunt eligibile serviciile de instruire a personalului din cadrul AM și a serviciilor suport, organizarea de instruirii și evenimente de formare, conferințe mese, rotunde, seminare și schimburi de experiență specifice domeniilor finanțate în cadrul PR, cu scopul îmbunătățirii cunoștințelor și a competențelor beneficiarilor sau a potențialilor beneficiari; sprijinirea AM pentru pregătirea portofoliului de proiecte și pregătirea următoarei perioade de programare; sprijinirea beneficiarilor cu informații privind implementarea proiectelor prin funcția de Help-desk; promovarea networking-ului pentru transfer de bune practici și know how; sprijinirea organizatorică și logistică a CM PR SE și a altor comitete/grupuri de lucru implicate în cadrul partenerial de implementarea PR SE, inclusiv structurile de guvernare RIS3. Pentru acest cod de intervenție este o alocare de 0,62 milioane de euro.

În total, la nivelul Priorității 7 – AT, alocarea este de 62,76 milioane de euro, împărțită pe surse de finanțare (FEDR și buget de stat).

Din punct de vedere al eligibilității cheltuielilor, acest lucru este reglementat de Regulamentul UE 1060/ 2021 și de Hotărârea de Guvern nr. 873/2022, iar elementele specifice privind eligibilitatea cheltuielilor vor fi detaliate în Instrucțiunile privind solicitarea finanțării. Vor fi eligibile costuri directe de personal, deplasare servicii și capital și costuri indirecte care vor fi finanțate la o rată

forfetară de 15% din costurile directe cu personalul eligibile, în baza Articolul 54, litera d) din Regulamentul UE 1060/ 2021. Cheltuielile cu TVA sunt eligibile, cu condiția ca acestea să fie nerecuperabile.

Monitorizarea Strategiei de AT se va face în raport cu indicatorii stabiliți în PR SE 2021- 2027 (indicatori de realizare) – 2 indicatori: personal finanțat de FEDR - 140 de persoane (angajați cu normă întreagă) obiectiv de etapă în anul 2024 și 140 de angajați - țintă în anul 2029; studii, analize, rapoarte, strategii elaborate - 3 studii pentru anul 2024 și 10 studii pentru anul 2029.

Din punct de vedere al indicatorilor pe zona de comunicare, sunt evenimente, număr vizitatori pe site-ul dedicat PR SE 2021- 2027, publicații tipărite/ online: număr abonați, comunicate de presă, campanii media și studii de evaluare a planului de comunicare. Datele obținute vor fi incluse într-un Raport Anual privind monitorizarea Strategiei de AT ce va fi prezentat membrilor CM PR.

Din perspectiva tipului de AT acordat prin Programul Asistență Tehnică (PAT) 2021-2027, se va continua abordarea din perioada precedentă de programare 2014-2020 cu privire la sprijinirea măsurilor orizontale pentru sistemul de coordonare, gestionare și control al fondurilor și pentru beneficiari/potențiali beneficiari. Asistența tehnică din cadrul PAT va fi utilizată în complementaritate cu asistența specifică oferită în cadrul priorităților de AT stabilite la nivelul celorlalte programe. PAT finanțează, pe lângă asigurarea funcționării sistemului de coordonare și control al fondurilor, și îmbunătățirea capacității de coordonare, gestionare și control și asigurarea transparenței fondurilor, atât prin sprijin specific cât și prin sprijin orizontal. Prioritățile de AT incluse în cele 8 Programe Regionale vor sprijini funcționarea sistemului pentru coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor, precum și facilitarea implementării, monitorizării, comunicării și vizibilității programelor.

Dna Mihaela Saragea, Director General Adjunct în cadrul MIPE, Șef AM POAT a intervenit și a menționat că, în ceea ce privește Programul de Asistență Tehnică 2021-2027 este necesar a se avea în vedere excluderea dublei finanțări, iar scopul să fie acela al complementarității în intervențiile avute. Având în vedere că s-a stabilit realizarea unui număr de 8 ROADMAP-uri regionale și un ROADMAP național, cel mai important aspect, a punctat Dna Director general Saragea, este acela că, împreună cu reprezentanții de la Direcția de programare, coordonare și asistență să se finalizeze ROADMAP-urile, astfel încât acțiunile referitoare la instruirea personalului să nu se dubleze, ci să fie complementare. Recomandarea venită din partea echipei AM POAT a fost aceea de a se oferi sprijin în întărirea capacității beneficiarilor pentru ca aceștia să aibă capacitatea de a implementa măsurile propuse și aplecarea asupra nevoilor reale ale acestora, de exemplu prin stabilirea a unui calendar de întâlniri care să crească nivelul de colaborare între AM și beneficiari. La acest moment AM PAT face identificarea nevoilor AM-urilor, cât și a structurilor implicate în sistemul propriu de management și control, astfel încât, în cca 7 zile să fie definitivat documentul și, ulterior, să fie organizată o întâlnire cu reprezentanții Comisiei Europene unde va fi prezentată abordarea/strategia de asistență tehnică a AM PAT.

Dna director general Saragea a completat cu privire la programele de asistență tehnică că un alt criteriu este relevanța activităților față de intervențiile prevăzute în program, inclusiv față de documentele strategice, cum ar fi ROADMAP, strategia de comunicare sau planul de comunicare, planul de evaluare, care este transpus în această acțiune, activitățile propuse prin cererea de finanțare nu sunt și nu au fost finanțate din alte surse de finanțare, tocmai în vederea evitării dublei finanțări a activităților propuse prin proiect.

Dna director Crăciun a prezentat, în cadrul aceluiași punct de pe ordinea de zi referitor la Asistența Tehnică, criteriile de eligibilitate ale solicitanților. Astfel, criteriile pentru această prioritate au fost adaptate specificului tipului de activități. Solicitanții eligibili sunt ADR SE, în calitate de AM și beneficiarii PR SE; în ceea ce privește eligibilitatea proiectului și a activităților, proiectul trebuie să contribuie la obiectivele Priorității 7, grupate pe categorii, în funcție de codul intervenției: asigurarea transparenței și promovării programului, asigurarea funcționării sistemului de management și control, asigurarea evaluării programului și întărirea capacității administrative a AM, a beneficiarilor și a partenerilor regionali.

Perioada de implementare va fi trecută în instrucțiunile ce vor fi emise de AM pentru asistență tehnică, în vederea elaborării și depunerii cererilor de finanțare, respectarea principiilor privind egalitatea de șanse gen nediscriminarea și accesibilitatea.

Criteriile de selecție vizează:

- bugetul proiectului și analiza acestuia în corelare cu activitățile propuse cu planul de achiziții și cu fundamentarea necesităților.
- capacitatea operațională a solicitantului și aici se va avea în vedere realismul calendarului activităților, strategia de monitorizare, riscurile identificate la nivel de proiect și implementarea proiectului în conformitate cu politicile Uniunii Europene și naționale privind achizițiile publice, informarea și publicitatea.

Întalnirea a continuat cu intervenția on-line a dnei Raluca Frunza, reprezentant din partea DG REGIO – Dna Frunza a menționat necesitatea unor criterii calitative care să asigure selectarea celor mai bune proiecte, includerea tuturor principiilor orizontale la care se face referire în art 73 (1) din RDC (accesibilitatea pentru persoanele cu handicap și egalitatea de gen și țin seama de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, de principiul dezvoltării durabile și de politica Uniunii în domeniul mediului, în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE), ca operațiunile selectate prezintă cel mai bun raport între cuantumul sprijinului, activitățile desfășurate și îndeplinirea obiectivelor.

Fondurile de asistență tehnică se folosesc în general pentru susținerea sistemului de management și control, acestea fiind folosite în proporție de 50-60% pentru susținerea personalului AM. Dna a solicitat clarificări referitor la susținerea personalului UAT-urilor din fondul de asistență tehnică.

Dna director general Mihailov a clarificat că nu este vorba de susținerea personalului UAT-urilor, de salariile funcționarilor din UAT-uri, măsura identificată vizează finanțarea experților independenți care vor ajuta la prioritizarea proiectelor din cadrul strategiilor integrate teritoriale de dezvoltare urbană sau strategiilor aferente zonelor non-urbane.

Dna Raluca Frunza a mulțumit pentru clarificare și a menționat faptul că odată cu finalizarea ROADMAP vor fi mai multe discuții referitor la întărirea capacității administrative. A mai precizat că fondurile de asistență tehnică reprezintă doar 3,5% din bugetul total pentru regiune, e bine că este prevăzut codul 170 prin intermediul căruia se va putea asigura complementaritatea din bugetul alocat pentru celelalte obiective de politică (OP 1 – OP 5). Dna a solicitat să se facă referiri la articolul 73 din RDC pentru ca acesta să se aplice și asistenței tehnice și spera să se revină cu o discuție într-un grup tematic pe dezvoltarea capacității administrative.

Dna director general Mihailov a completat că se va realiza o completare a Strategiei de Asistență

Tehnica, cu privire la urmărirea performanței implementării programului. Aceasta va trebui abordată orizontal și în celelalte programe. Din punctul de vedere al implementării și monitorizării performanței s-au identificat câțiva indicatori, cum ar fi: procentul din alocarea Programului lansat în primul an, în funcție de calendarul lansărilor realizat de AM, gradul de contractare al sumelor disponibile, gradul de realizare a țintelor anuale. Strategiei de Asistență Tehnică va fi completată/revizuită pe baza comentariilor și va fi prezentată la următoarea reuniune a CM.

Dna director general Mihailov a propus continuarea discuțiilor cu prezentarea următorului punct de pe ordinea de zi, și anume: **Prezentarea criteriilor de selecție pentru Obiectivul de Politică 2, Acțiunea 2.2 Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic și Acțiunea 2.4 Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate – spre informare.**

Operațiunea 2.2 a zonelor aflate în risc seismic este o operațiune strategică. Ea a fost denumită ca atare în program și este o operațiune aprobată doar în PR SE, din cauza riscului seismic din zonă care este mai mare decât în alte regiuni din România.

Dna Director Crăciun a menționat următoarele:

La criteriile de eligibilitate specifice *Acțiunii 2.2 Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic*, forma de constituire a solicitantului, sunt luate în considerare autoritățile publice locale, instituții de învățământ, parteneriate administrative, asociații de dezvoltare intercomunitară și parteneriate între acestea.

Criteriile propuse la această acțiune sunt gândite în corelare cu criteriile de la eficiența energetică a clădirilor.

În ceea ce privește activitățile principale specifice, acestea sunt legate de consolidarea funcțională a clădirii, dar există categorii de acțiuni auxiliare:

1. Prima categorie reprezintă lucrări de creștere a eficienței energetice, cheltuieli care nu sunt limitate procentual față de valoarea eligibilă și
2. Alte activități auxiliare cum sunt cele pentru respectarea cerințelor privind securitatea la incendiu, sănătate, mediul înconjurător care sunt limitate la 10% din valoarea eligibilă a proiectului.

Un criteriu specific pentru acest tip de intervenție este că aceste clădiri trebuie să fie încadrate în clasa I sau II de risc seismic.

Alt criteriu este încadrarea în următoarele clase de importanță privind expunerea la cutremur, în conformitate cu codul P100, clasa I de importanță, expunere pentru acțiunea seismică și clasa II de importanță, expunere tot pentru acțiune seismică dar cu un impact major asupra siguranței publice.

Câteva criterii sunt comune cu cele din grila de eficiența energetică, respectiv:

- reducerea consumului de energie primară și emisiilor de dioxid de carbon cu cel puțin 40 %, în comparație cu starea de pre-renovare;
- dacă clădirea este clasată ca monument istoric sau în curs de clasare sau amplasată într-o zonă de protecție a monumentelor sunt enumerate câteva cerințe, respectiv obligativitatea prezentării avizului Ministerului Culturii sau a direcțiilor din teritoriu, a serviciilor publice deconcentrate;
- clădirea nu este utilizată ca lăcaș de cult sau nu desfășoară activități cu caracter religios;
- clădirea nu este construcția cu caracter provizoriu este sau va fi utilizată full-time;
- clădirea nu este o clădire de tipul clădirilor de locuit colective sau asimilate acestora;

- clădirea este independentă, structural, cu o suprafață utilă totală mai mare de 250 m² ;
- proiectul nu vizează doar o parte din clădire sau unitate dintr-o clădire, ci este vorba de clădirea în integralitatea acesteia.

În ceea ce privește criteriile de selecție, criteriile care asigură contribuția la realizarea obiectivelor priorității de investiție RSO 2.4 sunt identificate următoarele:

- încadrarea clădirii într-o categorie de risc seismic - se punctează suplimentar cele care sunt în risc seismic I;
- clasificarea clădirii în codul P100-1, în clasa I ca importanță;
- încadrarea clădirii în categoria monumentelor istorice; Se vor puncta suplimentar proiectele care vizează clădiri care se încadrează în Grupa A - monumente de interes național și universal;
- regimul de ocupare a clădirii; Se vor puncta suplimentar proiectele care vizează clădiri cu ocupare continuă;
- suprafața utilă a clădirii; Se vor puncta suplimentar proiectele care vizează clădiri cu suprafață utilă peste 2000 mp;
- complementaritatea cu alte investiții și integrarea cooperării la nivel de proiect. Se va puncta dacă: proiectul este complementar cu proiecte de regenerare urbană în curs de implementare din PR Sud-Est, alte surse/programe de finanțare, în același areal al zonei de intervenție;
- este introdus aici un criteriu privind eficiența costurilor, din costul istoric calculat pentru cadrul de performanță și se așteaptă propuneri dacă se considera că valorile respective sunt subestimate.

Dna director general Mihailov a precizat că urmare a analizei propunerilor, AM va lansa Ghidul solicitantului în consultare publică și estimează lansarea acestui apel de proiecte la finalul lunii mai 2023.

Dna director general Mihailov a precizat că în acest moment nu există un apel similar și pentru consolidarea clădirilor rezidențiale, deși a fost identificată nevoia de finanțare.

Dna director Crăciun a continuat cu **prezentarea criteriilor pentru Acțiunea 2.4 Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate:**

La fel ca și în cazul Acțiunilor 6.1 și 6.2, se are în vedere 3 Apeluri, unul pentru municipiile reședință de județ, unul pentru municipii și unul pentru orașe.

În ceea ce privește forma de constituire a solicitantului, sunt eligibile unitățile administrativ-teritoriale și parteneriatele între acestea.

Activitățile principale din proiect trebuie să vizeze crearea spațiului verde, iar cele auxiliare realizarea unor intervenții complementare necesare realizării spațiului verde, cum ar fi de exemplu, sistemele de supraveghere, sistemele de irigații și de iluminat sau instalarea de rețele wi-fi în locurile create. Acțiunile auxiliare sunt eligibile în maxim de 10% din valoarea eligibilă a proiectului. Și pentru aceste proiecte a fost inclus criteriul de încadrare în SIDU/SDU pe o abordare extinsă a parteneriatului.

Legat de valoarea proiectului, a fost propusă o valoare maximă eligibilă, diferențiată în funcție de apel: pentru municipiile reședință de județ a fost propusă valoarea de 3 milioane de euro, pentru

municipii -2 milioane euro și pentru orașe -1 milion euro.

Un alt criteriu specific este faptul că infrastructura pe care se propune proiectul trebuie să fie cuprinsă în intravilanul localității administrativ teritoriale eligibile.

Restul criteriilor de eligibilitate sunt cele comune cu celelalte acțiuni.

S-au prezentat criteriile de selecție referitoare la contribuția proiectului la realizarea obiectivelor și acțiunile specifice priorității de investiție, respectiv:

1. Primul criteriu este suprafața de spațiu verde care revine unui locuitor al municipiului sau orașului conform datelor de la INS și se vor puncta suplimentar proiectele pentru care suprafața spațiului verde este mai mică de 10m²/ locuitor, suprafața de teren obiect al investiției și avem în vedere punctarea suplimentară a proiectelor, unde terenul pe care se propune investiția este mai mare de 10.000 m².
2. Crearea, extinderea de spațiu verde - se propune punctarea suplimentară a activității de creare a spațiului verde, în sensul de a crește suprafața de spațiu verde de la nivelul municipiului sau orașului.
3. Activitățile proiectului vizează valorificarea pe zone abandonate și transformarea lor în zone verzi, adică acele zone care sunt încadrate în registrul spațiilor verzi, ca spații abandonate fără o anumită destinație.
4. Activitățile proiectului includ transformarea unor suprafețe betonate în zone verzi. Există o diferență între zonele abandonate și zonele betonate.
5. Un alt criteriu - proiectul include acțiuni de protejare a biodiversității din zona urbană sau soluții inovative de mediu;
6. Complementaritatea cu alte investiții - se punctează dacă proiectul este complementar cu proiecte aflate în curs de implementare.
7. Alte subprograme din arealul de intervenție al zonei, respectiv mobilitate verde, agrement, activități în aer liber, siguranța cetățenilor, protecția mediului.
8. Criteriul privind eficiența costurilor
9. Contribuția proiectului la temeile orizontale, respectiv acele măsuri care sunt suplimentare peste minimul prevăzut de lege. În cadrul unor subcriterii se și menționează că, soluția propusă promovează principiul "nature based solutions", tehnologii care țin de utilizarea judicioasă a resurselor naturale de apă și, bineînțeles, crearea de facilități, adaptarea infrastructurii și echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități, suplimentar față cele de cele cerute de lege.

Referitor la cele prezentate mai sus au fost solicitate clarificări cu privire la complementaritatea proiectelor.

Dna director general Mihailov a precizat faptul că complementaritatea nu este doar în legătură cu PR SE, dar este în legătură și cu alte proiecte finanțate inclusiv din bugetul local.

Dna director Crăciun a continuat cu **prezentarea criteriilor de selecție a proiectelor pentru Acțiunea 5.1 - Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului preșcolar:**

la Forma de constituire a solicitantului au fost incluse unitățile administrativ teritoriale (autoritățile administrației publice locale), instituțiile administrației publice locale aferente unităților administrativ teritoriale, forme asociative ale unităților administrativ teritoriale, consorțiile administrative și asociațiile de dezvoltare intercomunitară.

Dintre criteriile specifice a fost menționat criteriul privind încadrarea proiectului în obiectivele Acțiunii 5.1. Pentru a fi eligibil, proiectul trebuie să vizeze exclusiv domeniile de activitate eligibile,

nefiind eligibile proiecte care nu se încadrează în activitățile specifice propuse a fi finanțate prin PR SE 2021-2027. Pentru atingerea obiectivului specific al acestei priorități de investiție sunt avute în vedere realizarea următoarelor tipuri de investiții/acțiuni - construirea, extinderea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale pentru nivelul preșcolar, din mediul urban și rural.

Proiectul trebuie să cuprindă și activități de tip FSE. Sunt enumerate în materialul prezentat activitățile identificate, respectiv: asigurarea serviciilor de mediere școlară/consiliere pentru comunitățile defavorizate;

- asigurarea accesului elevilor cu CES la serviciile de consiliere și asistență psihopedagogică și de terapie a tulburărilor de limbaj;
- consilierea/informarea și sprijinirea părinților copiilor defavorizați;
- asigurarea / dezvoltarea și utilizarea de noi servicii și materiale de învățare pentru copiii din învățământul preșcolar, în special pentru copiii aparținând minorității roma și copiii cu dizabilități;
- promovarea de bune practici în aria facilitării accesului la învățământul preșcolar, valorificând rezultatele unor proiecte/programe inițiate sau dezvoltate în parteneriat, inclusiv la nivel transnațional;
- alte măsuri care vin în sprijinul îndeplinirii obiectivelor specifice stabilite în cadrul priorității (ex. activități de formare care promovează incluziunea, activități de formare pentru echipele manageriale în aria monitorizării impactului măsurilor privind creșterea accesului la educație etc).

Pentru Criteriul 1 - Contribuția proiectului la realizarea Obiectivului Specific RSO 4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online (FEDR), exista 7 subcriterii:

1. Capacitatea unității de învățământ preșcolar, respectiv se punctează suplimentar acele unități de învățământ preșcolar, în care indicele capacității școlii este mai mic de 0,75. Acest indice reprezintă raportul dintre numărul de locuri și numărul de elevi înscriși în unitatea de învățământ preșcolar.
2. Pregătirea pentru învățământul preșcolar. Se vor puncta proiectele propuse din cadrul localităților cu proporția elevilor din învățământul primar înscriși prima oară în clasa 0 care au fost înscriși în învățământul preșcolar, este mai mică de 94%.
3. Presiunea demografică, se vor puncta suplimentar proiectele din localitățile cu o rata de creștere a populației cu vârstă școlară $\geq 0.02\%$.
4. Rata de participare la învățământul preșcolar. Vor fi punctate suplimentar proiectele care sunt propuse din cadrul localităților în care valoarea ratei de participare în învățământul preșcolar este $\leq 60\%$, respectiv procentul copiilor preșcolari înscriși în învățământul preșcolar din populația de aceeași grupă de vârstă.
5. Reducerea decalajului privind accesul la educație. Se vor puncta suplimentar proiectele care:
 - vizează o investiție în mediul rural într-un UAT / comună cu marginalizare severă conform Atlasului zonelor rurale marginalizate sau
 - vizează o investiție în mediul urban într-o localitate cu procent al populației în zone marginalizate $\geq 12.9\%$ conform Atlasului zonelor urbane marginalizate.
6. Caracterul integrat al proiectului. Se propune a se puncta suplimentar dacă proiectul

cuprinde și activități de tip FSE.

7. Eficiența costurilor. Se vor puncta suplimentar proiectele pentru care costul investiției se situează sub costul mediu (istoric) de 11.800 lei/mp.

Dna Director executiv Merla a formulat comentarii referitoare la faptul că Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate nu mai este un document de actualitate, precum și referitor la stabilirea numărului de copii înscrise într-o localitate în învățământul preșcolar, dacă se iau în calcul și copii înscrise la grădinițe private.

Dna director general Mihailov a răspuns că nu există o actualizare oficială a Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate, dar o soluție ar putea fi utilizarea datelor din strategiile actualizate ale orașelor mari. În cazul orașelor mici și mijlocii, acolo unde nu există strategii, se vor putea prezenta studii sau strategii actualizate iar în cazul comunelor, se așteaptă propuneri din partea reprezentanților acestora. Referitor la stabilirea numărului de copii înscrise într-o localitate în învățământul preșcolar, a precizat că discuția a fost referitoare la gradul de presiune demografică aferent unei unități școlare.

Dna Mariana Iusco a precizat ca din discuțiile purtate cu MIPE, Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate o sa fie actualizat pana la finele acestui an.

În continuare, dna director general Mihailov a propus să se prezinte de catre dna director Crăciun **criteriile de selectie pentru Acțiunea 5.4 Dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul universitar:**

Pentru infrastructura aferentă învățământului universitar la forma de constituire a solicitantului sunt eligibile spre finanțare instituțiile de învățământ superior de stat acreditate. Nu sunt eligibile instituțiile de învățământ superior particular, așa cum sunt prezentate ele în Anexa 3 la HG 433/2022 sau parteneriatele.

În ceea ce privește activitățile specifice, acestea sunt cele legate de construcția, extinderea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale, universitare de stat.

Valoarea totală eligibilă a cererii de finanțare se încadrează între 100.000 euro și 3 milioane de euro.

În ceea ce privește criteriile de selecție, dna director Crăciun a punctat sub-criteriile de la Criteriul 1 - Contribuția proiectului la realizarea Obiectivului Specific RSO 4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online (FEDR).

1. Corelarea ofertei educaționale a universității cu nevoi de competențe de pe piața forței de muncă, prin considerarea gradului de inserție profesională a absolvenților, conform metodologiei ARACIS. Se propune punctaj suplimentar pentru acele proiecte depuse de universități la care peste 70% din absolvenți sunt angajați în termen de 2 ani de la data absolvirii la nivelul calificării absolvite.
2. Corelarea ofertei educaționale cu nevoia de specializări/ocupații solicitate pe piața forței de munca prin realizarea de investiții în îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor în domeniile de specializare/ocupații cu deficit de absolvenți pe piața muncii; Se vor puncta suplimentar proiectele pentru care solicitantul argumentează și prezintă documente doveditoare din partea organizațiilor competente, angajatorilor privind cererea/nevoia de specialiști/absolvenți la nivel regional/local, pentru domeniile de specialitate vizate prin

- proiect.
3. Colaborarea cu organizații (instituții publice, firme/companii, organizații neguvernamentale) pentru efectuarea de stagii de practică pentru studenți. Se va puncta dacă proiectul vizează colaborarea cu organizații (instituții publice, firme/companii, organizații neguvernamentale) pentru efectuarea de stagii de practică pentru studenți.
 4. Promovarea domeniilor economice competitive. Se vor puncta suplimentar proiectele care vizează îmbunătățirea ofertelor de formare universitară pentru cel puțin 2 sectoarele economice prioritare/domeniile de specializare inteligentă conform Strategiei Naționale de Competitivitate 2021-2027/Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est 2021-2027;
 5. Participarea studenților din mediul rural/grupuri marginalizate. Se vor puncta suplimentar proiectele depuse de universități care au o participare mai mare de 20% de studenți din mediul rural/care aparțin grupurilor marginalizate.
 6. Contribuția proiectului la creșterea gradului de participare la învățământul universitar. Se vor puncta proiectele care includ atât investiții în infrastructură și/sau dotări, și măsuri soft pentru creșterea numărului de studenți.
 7. Creșterea numărului anual al studenților care utilizează infrastructura de învățământ în cursul unui an. Se vor puncta suplimentar proiectele care vizează creșterea numărului anual al studenților care utilizează infrastructura de învățământ în cursul unui an cu $\geq 10\%$.
 8. Eficiența costurilor proiectului. Se vor puncta proiectele pentru care costul investiției se situează sub costul mediu (istoric) de 11.400 lei/mp.

Restul criteriilor sunt la fel ca și pentru celelalte, cu o diferență la complementaritate. Există aici o extindere a complementarității, respectiv acordarea unui punctaj suplimentar dacă:

- solicitantul demonstrează implicarea mediului de afaceri de la nivel local/regional în activitățile proiectului – se punctează dacă sunt implicați și în implementarea proiectului, nu doar în faza de identificare a nevoilor de investiții/echipamente.
- proiectul vizează acțiuni de cooperare teritorială care contribuie la atingerea obiectivelor prevăzute în cadrul acestuia.
- proiectul este complementar cu alte proiecte care vizează pregătirea personalului și/sau îmbunătățirea serviciilor educaționale, pe care solicitantul face dovada că intenționează să le depună/le-a depus în POE, POCIDIF, alte programe.

Referitor la prezentarea *Acțiunii 5.4 Dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul universitar*, membrii CM au făcut următoarele observații:

Dna Raluca Trandafir, reprezentatul Universității Ovidius din Constanța a dorit să afle dacă va fi perfectat un protocol cu Agenția de Protecție a Mediului referitor la criteriul B8 care precizează că documentațiile tehnico-economice, acordul, avizul de mediu și autorizațiile de construire trebuie să aibă integrate aspecte privind imunizarea la schimbările climatice, în conformitate cu cerințele din Comunicarea Comisiei Europene. De asemenea, s-a ridicat și problema documentațiilor și avizelor obținute la acest moment și care nu conțin informații cu privire la aspectele DNSH.

A răspuns dna director general Mihailov care a precizat că la fiecare Ghid al solicitantului va exista o anexă în care vor fi cuprinse măsurile obligatorii și măsurile suplimentare care se referă la aplicarea principiului DNSH. AM lucrează la o metodologie, unde se va specifica care sunt măsurile obligatorii și care sunt măsurile suplimentare pentru care se vor acorda puncte.

Deoarece problema DNSH-ului și urmărirea lui în România nu este încă clarificată iar Ministerul

Mediului, prin Agențiile de Mediu, nu au această responsabilitate în acest moment, comparativ cu alte state din Uniunea Europeană unde este clarificat faptul că Agențiile de Mediu sunt cele care au competență să verifice aplicarea de DNSH, este necesar ca AM, împreună cu beneficiarii, să se asigure că acest principiu este respectat în cadrul proiectelor.

Dl Kasprzyk, a intervenit și a precizat că documentele vor fi prezentate în conformitate cu legislația curentă din România. Evaluările de mediu existente nu trebuie modificate. Și partea descrierii proiectului și partea de impact asupra mediului se vor face în conformitate cu legea. Comisia Europeană susține pregătirea unei liste de măsuri obligatorii și facultative pentru respectarea DNSH deoarece aceasta abordare va facilita înțelegerea principiului și a acțiunilor necesare de către solicitanți. De asemenea, propune acordarea unor puncte suplimentare pentru aspectele care depășesc minimul prevăzut de lege.

Dl Silviu Stanciu, Prorector al Universității Dunărea de Jos din Galați, a intervenit cu observații legate de Criteriile 1.7 și la 1.5 care, în opinia dumnealui, nu sunt realizabile. Creșterea cu 10% a numărului de studenți anual nu este realistă, în condițiile scăderii demografice, a numărului mai mic de copii care absolvă examenul național de Bacalaureat și a unei rate scăzute de succes școlar. La Criteriul 1.5 procentul de 20% studenți din mediul rural/care aparțin grupurilor marginalizate este mare ținând cont de faptul că populația rurală se reduce din ce în ce mai mult, de faptul că, demografic vorbind, populația școlară, cei care absolvă clasa a XII-a, este din ce în ce mai mică și că rata de succes la examenul național de Bacalaureat este din ce în ce mai mică.

De asemenea, dl Prorector Stanciu a făcut referire la costul istoric, 11.400 lei / metru pătrat, care este un cost scăzut raportat la prețurile actuale.

Referitor la costul istoric a mai fost formulată o observație legată de costul istoric, și anume în cazul unei universități, dacă nu se poate încadra sub 11.400 lei pe metru pătrat, conform secțiunii 2, notarea cu zero a unui criteriu sau sub-criteriu duce la respingerea proiectului.

Dna director general Mihailov a adus clarificări cu privire la criteriile de selecție care sunt grupate pe două secțiuni: Secțiunea I în care sunt cuprinse criteriile care fac diferența în ceea ce înseamnă punctajul, pentru că acele criterii fie contribuie la obiectivul FEDR, fie au legătură cu temele orizontale, fie complementaritate etc; Secțiunea II este mai degrabă o secțiune care se referă la eligibilitate: dacă o documentație tehnică este completă, proiectul este evaluat și primește punctaj. Dacă este o documentație incompletă, se respinge proiectul cu zero puncte și nu se mai evaluează. Aceasta este o abordare generală pentru toate criteriile din PR SE, mai puțin pentru Asistența Tehnică.

În continuare, dna director general Mihailov a răspuns la comentariul referitor la procentul de studenți care provin din mediul rural și a precizat că acest procent este doar o propunere pe marginea cărei se mai pot primi comentarii, precum și că acesta nu este un criteriu care să facă diferența. Mai mult decât atât, în conformitate cu Metodologia de selecție și aprobare a proiectelor, se va vedea că un proiect trebuie să obțină 50 de puncte ca să poată fi finanțat.

Dna director general Mihailov a solicitat reprezentanților universităților din regiune să transmită și alte criterii pentru a fi discutate cu Comisia Europeană.

Reprezentanții universităților au stabilit că vor face un punct de vedere comun și vor transmite o

notă pentru a putea modifica aceste criterii în baza unor date foarte exacte și corecte.

Dna director general Mihailov a atras atenția asupra faptului că sunt necesare discuții ulterioare referitoare la modalitatea de calcul a numărului de studenți pentru că acesta este indicator de rezultat - numărul de studenți care beneficiază de infrastructura nou creată. Trebuie să se țină cont că va trebui să existe o legătură între infrastructură și numărul de studenți care beneficiază de infrastructura respectivă, pentru că este vorba de creare de infrastructură nouă sau extindere de infrastructură.

Dna Mariana Iusco, manager Program, din cadrul DG REGIO, a intervenit și a precizat, referitor la criteriul privind procentul de studenți din mediul rural, că acesta nu este un criteriu fix și a solicitat să se identifice și alte criterii pe care participanții le consideră mai pertinente pentru a sublinia, de exemplu, activitățile privind creșterea incluziunii.

DI Prorector Stanciu a menționat că există deja domenii strategice care sunt de interes la nivel național, de exemplu, partea de securitate energetică, securitate alimentară, și a punctat că pot fi luate în calcul și astfel de criterii. Conform strategiile județelor, sunt niște puncte de interes strategic și se pot dezvolta acele specializări în învățământ care să fie utile și pentru piața muncii la nivel național, în conformitate cu Strategia națională de securitate alimentară sau energetică.

Dna director general Mihailov a precizat că se așteaptă propuneri din partea membrilor CM și apoi va fi o consultare publică, la fel ca și în celelalte cazuri, pentru a putea finaliza ghidurile.

În continuare, dna director Crăciun a prezentat următorul punct de pe ordinea de zi – **„Metodologia privind abordarea DNSH și imunizarea la schimbările climatice în cadrul PR SE” – spre informare.** Pentru DNSH, la nivelul AM PR SE, este în elaborare o metodologie privind imunizarea la schimbările climatice și respectarea principiului DNSH. Această metodologie va trata ambele subiecte și va oferi solicitanților informații privind măsurile minime obligatorii și măsurile suplimentare care sunt punctate suplimentar în evaluarea tehnică și financiară, ce trebuie sau ar trebui incluse în documentațiile tehnice cu privire la imunizare și abordarea principiului DNSH.

Principiul DNSH vizează cele 6 obiective de mediu și pentru fiecare se analizează dacă activitatea respectivă are impact din punct de vedere al unuia din cele 6 obiective de mediu.

Referitor la imunizarea climatică există Comunicarea Comisiei nr. 373 din 2021, orientări tematice referitoare la imunizarea infrastructurii pentru perioada 2021-2027, în care sunt incluse cele 2 categorii: atenuarea schimbărilor climatice (compensarea), și adaptarea la schimbările climatice, reziliență.

Examinarea pentru partea de atenuare a schimbărilor climatice - scopul este a evalua impactul proiectului asupra emisiilor de gaze cu efect de seră. Dacă proiectul nu necesită o evaluare a amprentei de carbon, atunci se va prezenta o justificare în acest sens. Dacă însă necesită această evaluare, se trece la etapa a doua, numită *analiză detaliată*, în care se va urmări includerea de măsuri care să ducă la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

În ceea ce privește adaptarea la schimbările climatice, la fel sunt două etape: examinarea și analiza detaliată.

Fiecare proiect va cuprinde măsuri de adaptare și, în funcție de tipul de acțiune, de tipul de

activități, se stabilește dacă este nevoie de măsuri de atenuare (compensare) în cadrul documentației tehnice.

La momentul elaborării PR SEa fost parcursă procedura de mediu. Există o analiză DNSH la nivel de Program care este publicată pe site-ul Programului și s-a făcut un screening al acțiunilor propuse în cadrul programului, din punct de vedere al acestui principiu. AM elaborează această metodologie, care va fi pusă la dispoziția solicitanților. Ea a fost gândită pe anexe, o anexă vizând o acțiune din cadrul programului, astfel încât la fiecare ghid, să fie prezentată această anexă, cu detalieri privind imunizarea și DNSH-ul și care să fie luate în considerare de solicitanți. AM va verifica îndeplinirea acestor cerințe în etapa de evaluare a cererii de finanțare și ulterior, în etapa de monitorizare a implementării proiectelor. Metodologia va fi disponibilă pe site-ul Programului, dar și pe site-ul ADR SE, iar în cadrul ghidului se va regăsi anexa specifică fiecărei acțiuni, în care sunt identificate aspectele legate de obiectivele de mediu, aspectele care pot afecta sau determina un impact semnificativ, măsurile minime obligatorii și măsurile suplimentare de atenuare sau de reducere a riscului identificat.

Următorul punct de pe ordinea de zi, **„Metodologia de evaluare, selecție și contractare în cadrul PR SE” - spre aprobare**, a fost prezentat de către dna director Crăciun:

În conformitate cu Regulamentul comun 1060, Articolul 73, AM stabilește și aplică criteriile și procedurile, nediscriminatorii și transparente și garantează accesibilitatea persoanelor cu dizabilități. Toate aceste elemente sunt luate în considerare de AM pentru selectarea operațiunilor. De asemenea, au fost luate în calcul 4 principii importante și anume, transparența, accesibilitatea, egalitatea de gen și dezvoltarea durabilă în elaborarea metodologiei de selecție.

Din punct de vedere al perioadei de depunere a apelului de proiecte, sunt propuse apeluri cu termen limită de depunere și apeluri cu depunere continuă, pentru care nu există un termen până la care se pot depune cererile de finanțare.

Din punct de vedere al tipului de apel, se propun apeluri competitive și apeluri necompetitive. Apelurile necompetitive sunt cele care vizează acele apeluri unde solicitanții sunt predefiniți sau au alocări predefinite și o altă categorie din punct de vedere al alocărilor: pot fi alocări predefinite, fără alocări predefinite și cu alocări indicative pe județe.

Ca diferențiere în ceea ce privește finanțarea, între apelurile necompetitive și apelurile competitive: pentru apelurile necompetitive, se va aplica principiul „primul venit, primul evaluat”. S-a stabilit un punctaj minim de 50 de puncte pe care proiectul trebuie să îl îndeplinească pentru ca să poată fi acceptat în etapa de contractare și, bineînțeles, să nu primească zero la niciunul din criteriile din secțiunea II din grila de selecție.

Pentru apelurile competitive, s-a propus următoarea abordare: un prag de excelență de 70 de puncte. În cazul în care este atins acest prag de excelență, cererile de finanțare intră în procesul de contractare, cu condiția să nu fi primit zero la unul din criteriile din Secțiunea II a Grilei de selecție. În cazul proiectelor care obțin un punctaj între minimul obligatoriu de 50 de puncte și pragul de excelență, acestea se vor finanța în ordinea descrescătoare a punctajului obținut, în limita alocării disponibile sau asupra contractării aprobate.

În cazul apelurilor care vizează abordarea urbană sau dezvoltarea turismului în zonele non-urbane, este propusă o etapă separată - verificarea admisibilității strategiei integrate de dezvoltare urbană sau a strategiei județene de dezvoltare județeană.

Intregul proces de evaluare, selecție și contractare inclus în această Metodologie și prezentat în

Ghidurile solicitantului are la bază Ordonanța privind simplificarea, care urmează să fie publicată și care pune un mare accent pe utilizarea sistemului MYSMIS în aceste etape de evaluare și în interoperabilitatea sistemului cu alte sisteme.

În continuare, dna director Crăciun a prezentat pe scurt etapele de evaluare:

Prima etapă este evaluarea conformității administrative care se va face automatizat de sistemul MYSMIS în baza bifării unor documente solicitate de către solicitant. Se propune simplificarea sistemului, în sensul că au fost solicitate la depunerea cererii de finanțare, doar acele documente necesare în etapa de evaluare tehnică și financiară, urmând ca restul de documente să fie depuse în etapa de contractare în cazul în care proiectul este acceptat în această etapă. Prin urmare, verificarea criteriilor de eligibilitate va fi realizată doar pentru acele proiecte care sunt acceptate în etapa de contractare.

Evaluarea tehnică și financiară se va realiza de o comisie, ca și până acum, cu specializarea financiar, tehnic și teme orizontale. La proiectele care nu vizează depunerea de documentații tehnico-economice, cum vor fi cele din OP 1, se are în vedere stabilirea unei comisii alcătuite din 2 experți care să facă evaluarea tehnică și financiară a proiectelor. În cazul în care depunerea proiectelor va depăși alocarea regiunii, AM propune oprirea sistemului de evaluare tehnico-financiară la 250% din alocarea financiară a apelului, în măsura în care tipul de apel o permite.

În ceea ce privește criteriile de evaluare și selecție, stabilirea acestor criterii are în vedere punctarea și finanțarea acelor proiecte care răspund cel mai bine obiectivelor programului, cele care au un nivel ridicat de calitate și care pot să asigure caracterul durabil al investiției și solicitantii care demonstrează o capacitate adecvată de implementare. În etapa de evaluare tehnico-financiară este inclusă o vizită la fața locului pentru a identifica dacă ceea ce este declarat în cererea de finanțare corespunde cu situația din teren.

Semnarea contractului de finanțare este un proces care va fi, la fel, automatizat. Contractul va fi generat din sistemul MYSMIS.

Solicitanții au posibilitatea de a contesta respingerea proiectului într-o anumită etapă sau eventual punctajul obținut într-o anumită etapă.

Pentru instrumentele financiare, criteriile de selecție vor fi elaborate de către administratorii instrumentelor financiare, iar pe asistența tehnică cererile de finanțare vor fi depuse continuu și vor fi verificate din punct de vedere al conformității, eligibilității și încadrarea în strategia de asistență tehnică.

Este un proces de evaluare în care intenția AM este de a nu solicita documente pentru a fi depuse ca anexe la cererea de finanțare, dacă se pot accesa informațiile sau documentele respective prin intermediul MYSMIS sau de la alte sisteme cu care acest sistem este interoperabil. În cazul în care informațiile preluate nu vor corespunde cu cele oferite de solicitant, se vor putea solicita direct către cei care depun proiecte informațiile respective. Metodologia va fi completată pe măsură ce vor fi dezvoltate, de exemplu, ghidurile pe OP1.

Dna director general Mihailov a mulțumit dnei director Crăciun pentru prezentare, apoi a solicitat participanților să intervină în cazul în care au întrebări sau clarificări.

DI Marian Filimon, reprezentantul Federației Patronatelor Societăților din Construcții, a mulțumit

pentru informațiile prezentate și a propus la procesul de evaluare să nu se oprească la 250%, ci să fie realizat pentru toate cererile de finanțare ce vor fi depuse.

Dl Kasprzyk, a precizat că aceasta este o metodologie generală, iar de fiecare dată când se aleg criteriile, membrii CM pot interveni.

De asemenea, această metodologie nu se aplică unui anumit tip de apel de proiecte. Poate fi purtată o discuție în context despre un anumit apel și atunci se poate revizui în funcție de ceea ce decide CM. Metodologia în sine ne oferă posibilitatea de a lucra într-un context corespunzător.

În încheiere, dl Kasprzyk a propus membrilor participanți să evalueze toate aceste aspecte și, de exemplu, dacă există un proiect care este bun, dar scade sub scorul de 50 de puncte să atragă atenția, dacă se consideră că acel proiect merită mai mult.

Dna director general Mihailov a mulțumit pentru completări și a propus spre aprobare Metodologia ca fiind un cadru general de realizare a procesului de evaluare, selecție și contractare a proiectelor, cu modificarea eliminării pragului de evaluare de 250%. Pe măsură ce mai apar modificări legislative, se poate modifica această metodologie-cadru.

Metodologia de evaluare, selecție și contractare a proiectelor a fost aprobată cu unanimitate de voturi.

La punctul „Diverse”, s-au solicitat informații cu privire la perioada în care va intra în lucru și OP 1, creșterea competitivității, cercetare-inovare.

Dna Director Crăciun a precizat că sunt în lucru, pentru OP 1, 4 scheme de ajutor de stat și minimis: pentru micro-întreprinderi, pentru IMM-uri, digitalizare și Proof-of-concept. Propunerea în calendarul lansărilor este ca în luna iunie să se lanseze ghidurile pentru micro-întreprinderi și în luna iulie, pentru IMM-uri (în funcție de discuțiile cu Consiliul concurenței referitor la schemele de ajutor de stat).

Ultimul punct discutat în cadrul reuniunii CM a fost – „**Prezentarea modificării Regulamentului de Organizare și Funcționare a CM PR SE**” – spre aprobare.

Regulamentul de organizare și funcționare a CM a fost actualizat prin completarea Anexei VII. 1 A și Anexa VII. B prin includerea următorilor membri/observatori: MIPE- Direcția Generală Economică – membru cu drept de vot; Guvernul României- Secretariatul General al Guvernului-Departamentul pentru Evaluare Integrată și Monitorizarea Programelor Finanțate din Fonduri Publice și Europene, observator și MIPE - Direcția Generală Asistență Tehnică Programe Europene, observator.

Dna director general Mihailov a supus aprobării membrilor modificarea ROF-ului cu introducerea acestor organizații în cadrul membrilor cu drept de vot, respectiv în cadrul observatorilor.

Propunerea a fost aprobată cu unanimitate de voturi.

Dna director general Mihailov a mulțumit tuturor participanților, lucrările reuniunii fiind încheiate.

COMITETUL DE MONITORIZARE A PROGRAMULUI REGIONAL SUD-EST

SINTEZA DECIZIILOR adoptate de CM PR SE in data de 21.03.2023

În temeiul prevederilor art 38-40 din Regulamentul (UE) 2021/1060 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European Plus, Fondul de Coeziune, Fondul pentru o Tranziție Justă și Fondul European pentru Afaceri Maritime, Pescuit și Acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru Azil, Migrație și Integrare, Fondului pentru Securitate Internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru Managementul Frontierelor și Politica de Vize,

Comitetul de monitorizare a Programului Regional Sud-Est a adoptat următoarele decizii:

- **Decizia nr. 2 din 21.03.2023 privind aprobarea Metodologiei de selecție a operațiunilor în cadrul Programului Regional Sud-Est 2021-2027.**

Aceasta metodologie cuprinde detalii privind tipurile de apeluri ce se vor lansa în cadrul PR SE 2021-2027, etapele procesului de evaluare, selecție și contractare, reguli aplicabile ITI în procesul de selecție, criteriile de selecție pentru instrumente financiare, verificarea și contractarea cererilor de finanțare depuse în cadrul Priorității 7 Asistența Tehnică.

- **Decizia nr. 3 din 21.03.2023 privind aprobarea Regulamentului de organizare și - funcționare al Comitetului de Monitorizare al Programului Regional Sud-Est 2021-2027, actualizat la data de 21.03.2023.**

Regulamentul de organizare și funcționare a Comitetului de Monitorizare a Programului Regional Sud-Est 2021-2027 a fost actualizat prin completarea Anexei VII. 1 A și Anexa VII. B după cum urmează:

Anexei VII. 1 A

- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene - Direcția Generală Economică-membru;
Anexa VII. B

- Guvernul României- Secretariatul General al Guvernului- Departamentul pentru Evaluare Integrată și Monitorizarea Programelor Finanțate din Fonduri Publice și Europene- observator;
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene - Direcția Generală Asistență Tehnică Programe Europene- observator.

Luminita MIHAILOV
Director general ADR SE

PRESEDINTE CM PR SE